

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE

VORMINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2023

NIEUWSBRIEF AUGUSTUS 2023

NIEUWSBERICHTEN UIT EIGEN HUIS

- HANDBOEK MASTERCLASS 2023 VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING WOO EERSTE DEEL
- TWEDE STUDIEDAG VIJF JAAR WOO SELECTIE EN GUNNING

WETGEVING

- 20 JANUARI 2023. - KB INZAKE DE FEDERAAL GECENTRALISEERDE OVERHEIDSOPDRACHTEN IN HET KADER VAN HET FEDERAAL AANKOOPBELEID (BESTBL 5/7/2023)

- DECREET VAN 17 FEBRUARI 2023. - TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 22 DECEMBER 2017 OVER HET LOKAAL BESTUUR (BS 29/3/2023) aanpassingen verzekeringplicht

RECHTSPAAK EUROPEES GERECHT LUXEMBURG

GEBRUIK VAN GELINKTE DOCUMENTEN BIJ OFFERTES

RECHTSPRAAK GRONDWETTELIJK HOF

- VERZEKERING VAN DE GRONDVERZAKKING VEROORZAAKT DOOR DROOGTE BLIJFT VERZEKERD IN DE BRANDVERZEKERING EENVOUDIGE RISICO'S

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

- SELECTIECRITERIA FINANCIËLE DRAAGKRACHT WEERHOUDEN VAN RECENT OPGERICHTE INSCHRIJVER MOET SPECIFIEK GEMOTIVEERD WORDEN
- VORMELIJKE VEREISTEN BIJ INDIENING BAFO VERPLICHT OF NIET

INFO VARIA :

- INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND
- OMZENDBRIEF NR. 722 AANPASSING VAN HET BEDRAG VAN DE KILOMETERVERGOEDING
- NIEUW OVERZICHT NALATIGHEIDSINTRESTEN

ONS OPLEIDINGSAANBOD :

- OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN ZIE <https://www.caru-commv.be>

LAATSTE EXEMPLAREN

HANDBOEK VORIGE STUDIEDAG "ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VOOR HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE "

Ed. 08/2023 VEWA Copyright © 2023 Alle rechten voorbehouden

PROF RUDI CLAEYS

HANDBOEK MASTERCLASS 2023 EERSTE DEEL VIJF JAAR PRAKTIJKERVARING WOO. NOG ENKELE EXEMPLAREN BESCHIKBAAR

Voor wie de vorige Masterclass wegens omstandigheden niet kon bijwonen, stellen we graag het begeleidend handboek ter beschikking. (250 blz ingebonden) Je kan het tegen de forfaitaire prijs van 50,00 € (verzending inbegrepen) bestellen via een mail aan info@caru-commv.be met vermelding van verzend en facturatieadres.

SESSIE 1 AANSPRAKELIJKHEID BESTUURDERS EN MANDATARISSEN

1. BESTUURDERSAANSPRAKELIJKHEID	5
2. AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN	28
3. BEVOEGDHEDEN BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN	53
4. SPECIFIEKE TOEPASSING: DE LEIDEND AMBTENAAR EN ZIJN AANSPRAKELIJKHEID	77

SESSIE 2 VERPLICHTE RAMING EN BEKENDMAKING

1. BIJ DE RAMING TE HANTEREN PRINCIPES.....	92
2. VERPLICHTE RAMING VAN DE WAARDE	95
3. WAT BIJ OVERSCHRIJDING VAN DIT GERAAMD MAXIMUM na het ARREST HvJ EU 17 juni 2021 C-23/20	104
4. ADVIES VAN DE COMMISSIE OVERHEIDSOPDRACHTEN NA DIT ARREST.....	106
5. RELEVANTE RECHTSPRAAK	108
6. SPONSORING BIJ OVERHEIDSOPDRACHT.....	112

SESSIE 3 VERPLICHT PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN

INLEIDING	124
1. ALGEMEEN PRIJSONDERZOEK EN BIJZONDER ONDERZOEK NAAR ABNORMALE PRIJZEN	130
2. PRIJS-ONDERZOEK	132
3. BEGRIP ABNORMALE PRIJS EN ONAANVAARBARE PRIJS	134
4. PRIJSONDERZOEK.....	135
5. PRIJSHERZIENING	180
6. DE PROCEDURE VOOR HERZIENING TIJDENS DE UITVOERING	187
7. KWANTITATIEVE BENADERING: forfaitaire of vermoedelijke hoeveelheden	191
8. AANGEPASTE AANBEVELINGEN VAN DE KANSELARIJ BETREFFENDE	

VIERDE SESSIE MAATREGELEN BIJ ONDERAANNEMING

1. INLEIDING DEFINITIES EN ALGEMENE PRINCIPES.....	205
2. VORMEN VAN ONDERAANNEMING	210
3. MOGELIJKHEDEN VAN UITSLUITING OF BEPERKING ONDERAANNEMING.....	218
4. BEPERKING ONDERAANNEMERS VIA SELECTIECRITERIA.....	239
5. MOGELIJKE VERVANGING VAN EEN UITGESLOTEN ONDERAANNEMER	245
NAWOORD EN CONCLUSIES VOOR DE PRAKTIJK.....	251

TWEEDE MASTERCLASS 2023 SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA

op vraag van een aantal deelnemers richten we dit jaar nog een **tweede studiedag** in maar dan specifiek **VIJF JAAR OVERHEIDSOPDRACHTEN ROND SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA**

MASTERCLASS 2023 TWEEDE DEEL :

“VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE W.O.O. BIJ SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

Donderdag 12 OKTOBER 2023

VANDERVALK Ghelamco GENT

Donderdag 9 NOVEMBER 2023

Holiday Inn HASSELT

DAGINDELING CARU MASTERCLASS 2023 DEEL II

8u30 – 9u **Start meeting** met een gezond onthaal: versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap & smoothie volgens seizoen....

VOORMIDDAG : DE SELECTIE VAN PERFORMANTE INSCHRIJVERS

9u-10u30 **Sessie 1 Praktische benadering van de uitsluitingsgronden en de situaties van belangenvermenging. Het belang van goede kwalitatieve selectiecriteria**

10u30-10u45 **Koffiepauze** : Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater, vers fruit...

10u45 – 12u **Sessie 2 , Hoe om te gaan met het beroep op de draagkracht van een derde. Verduidelijking van nhet selectieonderzoek en de selectiebeperking. Afweging van het doorvoeren van selectiecriteria OF bijkomende contractuele bepalingen**

12u15 – 13u30 **Buffet** met verschillende soorten pasta, brood, beleg, salades en dessert + frisdrank, water, koffie of thee

NAMIDDAG: DE GUNNINGCRITERIA DIE MOETEN LEIDEN TOT DE KEUZE VOOR DUURZAME EN AFDWINGBARE CORRECTE OPLOSSINGEN

13u30 – 15u **Sessie 3 De keuze voor diverse gunningcriteria die leiden tot duurzame oplossingen, via een diversiteit van criteria**

15u- 15u15 **Koffiepauze** Versgemalen koffiebereidingen, tea corner met verschillende soorten thee, sinaasappelsap, smoothie volgens seizoen, fruitwater en gebakjes.

15u15 – 16u30 **Sessie 4 Hoe u de gunningcriteria kan evalueren en hierbij ook tactische keuzes in het bvooruitzicht kan stellen**

16u30 - 17u **Afsluitende netwerking**

INHOUDSTAFEL SYLLABUS TWEEDE MASTERCLASS 2023 voor de beide dagdelen

0. INTRODUCTIE

Fout!

Bladwijzer niet gedefinieerd.

0.1 INHOUDELIJKE OVERZICHT FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

0.2 AFBAKENING VAN EXTERNE TUSSENKOMSTEN BIJ DE UITWERKING HET BESTEK. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1. HOOFDSTUK 1 DE UITSLUITINGSGRONDEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.1 BEGINSELEN..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.2 WIJZIGINGEN INGEVOLGE WET VAN 18 MEI 2022 TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 17 JUNI 2016 INZAKE OVERHEIDSOPDRACHTEN..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.3 VERPLICHTE DWINGENDE UITSLUITINGSGRONDEN .. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.4 FACULTATIEVE UITSLUITINGSGRONDEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.5 ADVIES VAN DE COMMISSIE VOOR DE OVERHEIDSOPDRACHTEN .. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.6 RECHTSPRAAK FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

1.7 BIBLIOGRAFIE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

2. HOOFDSTUK 2 BELANGENVERMENGING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

2.1 BEGRIP FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

2.2 REGELGEVING..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

2.3 DRAAIDEURCONSTRUCTIE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

2.4 WRAKINGSPLICHT EN MELDINGSPLICHT FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

3. HOOFDSTUK 3 DE KWALITATIEVE SELECTIECRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

3.1 TOEGANGSRECHT VS AFGEWOGEN SELECTIE..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

3.2 CATEGORIEËN SELECTIECRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

3.3 VOORBEELDEN VAN SELECTIE CLAUSULES FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

4. HOOFDSTUK 4 BEROEP OP DE DRAAGKRACHT VAN EEN DERDE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

4.1 PRINCIPE..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

4.2 ONDERAANNEMING MET BEROEP OP DE DRAAGKRACHT FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

4.3 ONDERAANNEMING ZONDER BEROEP OP DE DRAAGKRACHT FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

4.5 VERDUIDELIJKING VIA RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VAN JUSTITIE..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

5. HOOFDSTUK 5 HET BEGRIP SELECTIE ONDERZOEK FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

5.1 ONDERZOEK IN DE EENSTAPS PROCEDURES FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

5.2 ONDERZOEK TWESTAPPEN PROCEDURE AANVRAAG TOT DEELNEMING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

5.3 RECHTSPRAAK FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

6. HOOFDSTUK 6 SELECTIE BEPERKING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

6.1 AANPASSING VAN DE WETTELIJKE GRONDSLAG..... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

6.2 AANDACHTSPUNT FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

7. HOOFDSTUK 7 SELECTIE VERSUS UITVOERINGSVOORWAARDEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

7.1 VERPLICHTE TOESTEMMING OM EEN ACTIVITEIT UIT TE KUNNEN OEFENEN IS EEN UITVOERINGSVOORWAARDE EN GEEN SELECTIEVOORWAARDE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

- 7.2 VERDUIDELIJKING DOOR HET EUROPEES HOF VAN JUSTITIE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
8. HOOFDSTUK 8 DE GUNNINGCRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 8.1 INLEIDING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 8.2 BASISUITGANGSPUNT FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 8.3 ALGEMENE WETGEVENDE BEGINSELEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
9. HOOFDSTUK 9 KEUZE GUNNINGCRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 9.1 WETTELIJKE GRONDSLAG FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 9.2 PRAKTIJK OMZETTING VAN DE REGELGEVING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 9.3 VERDUIDELIJKINGEN IN DE RECHTSPRAAK FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 9.4 GEBRUIK GUNNINGSCRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
10. HOOFDSTUK 10 DUURZAAMHEIDSEISEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.1 DEFINITIE DUURZAME OVERHEIDSOPDRACHTEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.2 BASIS VAN DE HUIDIGE TENDENSEN IN DE REGELGEVING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.3 HET FEDERAAL ACTIEPLAN DUURZAME OVERHEIDSOPDRACHTEN EN DE VLAAMSE VERTOLKING IN HET CHARTER FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.4 WETSVOORSTEL SOCIALE EN ECOLOGISCHE CRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.5 FEDERALE OMZENDBRIEVEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.6 FEDERAAL PLAN DUURZAME ONTWIKKELING 2021 .. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 10.7 GEWESTELIJKE VERTOLKING FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
11. HOOFDSTUK 11 SELECTIECRITERIA VERSUS GUNNINGCRITERIA FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 11.1 ALGEMENE DUIDING VAN HET ONDERSCHIED FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 11.2 VERDUIDELIJKING VIA DE RECHTSPRAAK FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
12. HOOFDSTUK 12 CRITERIA VOOR GUNNING OPVOLGENDE OPDRACHTEN BIJ RAAMOVEREENKOMST FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 12.1 PRINCIPES FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 12.2 CLAUSULE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
13. HOOFDSTUK 13 BEOORDELINGSMETHODES, WEGING EN EVALUATIE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.1 VOORAFGAANDE STAPPEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.2 BEOORDELINGSMETHODES FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.3 VERPLICHTE MEDEDELING VAN DE GUNNINGCRITERIA, VERPLICHTE VOORAFGAANDE VASTLEGGING VAN DE GEBRUIKTE METHODE FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.4 ONZE CONCLUSIES : FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.5 STELLING VAN HET HOF VAN JUSTITIE OP DE VOORAFGAANDE BEKENDMAKING .. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.6 VOORBEELDEN BEOORDELINGSMETHODIEKEN FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.7 RECHTSPRAAK : TOEPASSING VAN ALLE BASISPRINCIPES: FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
- 13.8 RECHTSPRAAK ROND BEHOORLIJKE TOETSING EN MOTIVERING.... FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
14. HOOFDSTUK 14 GEBRUIK VAN CRITERIA VOOR UW TACTISCHE KEUZES .. FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.

INSCHRIJVINGSFORMULIER

CARU MASTERCLASS 2023 TWEEDE DEEL :
“VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE W.O.O. BIJ
SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA

DONDERDAG 12 OKTOBER 2023 VANDERVALK GENT
DONDERDAG 9 NOVEMBER 2023 HOLIDAY INN HASSELT

te mailen aan info@caru-commv.be met melding: inschrijving GENT of HASSELT

GEGEVENS DEELNEMENDE ORGANISATIE

Maatschappelijke benaming :
Adres Maatschappelijke zetel
Ondernemingsnummer

CURSIST

Naam en voornaam:
Functie:
Postcode en gemeente:
E-mail

FACTURATIEADRES:

Maatschappelijke benaming:
t.a.v. :
Straat en nummer:
Postcode en gemeente:

Het bestuur verbindt er zich toe het inschrijvingsgeld **ALL-IN** ten belope van 250,00 € te betalen na ontvangst van de factuur.

In het tarief zijn zowel uw deelname aan de studiedag , de catering , als het Handboek “ VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE WET OVERHEIDSOPDRACHTEN” deel 2 SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA (ingebonden ca. 325 blz A4)

Let op!

Gratis annuleren kan tot 30 SEPTEMBER voor GENT en tot 30 OKTOBER 2023 HASSELT. Nadien wordt het volledige inschrijvingsgeld gefactureerd.

datum,

handtekening,

functie

NIEUWS VAN UW OPLEIDINGSPARTNER CARU COMV

EIGEN WEB SITE. <https://www.caru-commv.be>

We hebben onze interne dienstverlening uitgebreid via een eigen website.

Naast ons algemeen opleidingsaanbod vindt u een **contactpagina** waar we de laatste nieuwsbrieven op gepost hebben en waar je ook snel van wijzigingen op de hoogte zal gebracht worden.

Een contactformulier maakt het daarbij ook eenvoudig om ons te contacteren.

MAILADRES

U kan ons nu ook bereiken via het mailadres info@caru-commv.be

WETGEVING :

20 JANUARI 2023. - KONINKLIJK BESLUIT INZAKE DE FEDERAAL GECENTRALISEERDE OVERHEIDSOPDRACHTEN IN HET KADER VAN HET FEDERAAL AANKOOPBELEID (BESTBL 5/7/2023)

VERSLAG AAN DE KONING,

Het koninklijk besluit van 22 december 2017 inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten in het kader van het federaal aankoopbeleid heeft een **samenwerkingsmodel op federaal niveau** gecreëerd voor het beheer van gemeenschappelijke overeenkomsten. Het samenwerkingsmodel stootte echter op enkele obstakels, waardoor het moeilijk werd om bepaalde doelstellingen die in het voornoemde besluit waren vastgelegd te verwezenlijken en het samenwerkingsmodel werd uitgehouden. Door gelijkaardige doelstellingen na te streven wil dit ontwerp derhalve op een duidelijkere en preciezere manier de ambities van dit samenwerkingsmodel vastleggen. Zo wil dit ontwerp verzekeren dat het samenwerkingsmodel optimaal functioneert door het efficiënter te maken en kwaliteitsvollere federale aankopen te realiseren.

De eerste doelstelling van dit ontwerp is de efficiëntie van de huidige federale gemeenschappelijke aankoopvormen voor wat betreft overheidsopdrachten voor leveringen en diensten te verhogen.

Het is met name de bedoeling om besparings- en efficiëntiewinsten te bekomen in termen van budget (bijvoorbeeld door middel van schaalvoordelen) en werklast voor alle deelnemers aan het samenwerkingsmodel, door onder andere het aantal procedures te verminderen en expertise te delen.

Dit ontwerp beoogt het optimaliseren van het bestaande samenwerkingsmodel voor gecentraliseerde federale aankopen. Dit geoptimaliseerde samenwerkingsmodel dient een duidelijk kader te creëren waarbinnen de actieve en passieve deelnemers vooraf worden geïnformeerd over de aankoopdomeinen voor wat betreft leveringen en diensten die het voorwerp zijn van gemeenschappelijke overeenkomsten en, desgevallend, welke federale

aanbestedende overheid als aankoopcentrale zal optreden. Dit ontwerp introduceert een overzicht van de aankoopdomeinen met betrekking tot overheidsopdrachten voor leveringen en diensten. Het doel is om alle behoeften van de deelnemers op te delen per aankoopdomein volgens criteria zoals volumes, aard van de leveringen en/of diensten, enz. Deze aankoopdomeinen worden ondergebracht in twee bijlagen. Bijlage 2 van dit ontwerp bevat de gemeenschappelijke behoeften die betrekking hebben op transversale aankoopdomeinen. Met betrekking tot de gemeenschappelijke behoeften die onder deze bijlage 2 vallen, bepaalt dit ontwerp dat de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning via het dienstencentrum Procurement prioritair zal optreden als aankoopcentrale. Bijlage 3 van dit ontwerp bevat de gemeenschappelijke behoeften die behoren tot de aankoopdomeinen waarvoor elke actieve of passieve deelnemer als aankoopcentrale kan optreden, op basis van hun expertise en capaciteit, maar ook in functie van de taken die via reglementaire, wettelijke of statutaire weg aan die deelnemer zijn toevertrouwd. Het dienstencentrum Procurement biedt een administratieve en juridische ondersteuning, met het oog op een correcte en uniforme toepassing van de regelgeving overheidsopdrachten, maar ook van het aankoopproces bij federale gecentraliseerde aankopen. Actieve deelnemers dienen voorrang te verlenen aan gemeenschappelijke overeenkomsten die behoren tot bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp.

Echter, wat de gemeenschappelijke behoeften betreffen die opgenomen zijn in bijlage 3 van dit ontwerp, kunnen de deelnemers hun eigen overheidsopdrachten plaatsen zolang het netwerk van het strategisch federaal aankoopoverleg (SFA) geen beslissing heeft genomen hiervoor een gemeenschappelijke overeenkomst op te starten en mits het SFA hiervan op voorhand wordt geïnformeerd. De aankoopdomeinen opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp kunnen gewijzigd worden naargelang de door de federale regering gemaakte keuzes met betrekking tot het federaal aankoopbeleid.

De besluitvormingsstructuur zal bestaan uit het netwerk van het strategisch federaal aankoopoverleg (SFA) en het netwerk van het tactisch-operationeel federaal aankoopoverleg (TOFA). Om een uniforme en efficiënte toepassing van het aankoopproces bij federale gecentraliseerde aankopen te bekomen, wordt de rol van het dienstencentrum Procurement van de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning vergroot als beheerder van het samenwerkingsmodel, evenals bevoorrechte aankoopcentrale voor de transversale aankoopdomeinen zoals opgenomen in bijlage 2 van dit ontwerp. Het dienstencentrum Procurement behoudt zijn voorrecht voor wat betreft het digitaliseren van overheidsopdrachten en het monitoren van het federaal aankoopbeleid.

De tweede doelstelling van dit ontwerp is de participatiegraad van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO) aan overheidsopdrachten voor leveringen en diensten vergroten.

De eerste doelstelling omtrent schaalvoordelen en efficiëntiewinsten kan in sommige situaties en voor bepaalde overheidsopdrachten tegengesteld lijken aan de doelstelling om de toegang van KMO's tot overheidsopdrachten te vergroten. Om deze tegenstrijdigheid weg te werken, dient het SFA per aankoopdomein een evenwichtige beslissing te nemen omtrent de te volgen aankoopstrategie. Des te meer gezien overheidsopdrachten een belangrijke economische hefboom vormen.

Het dienstencentrum Procurement zal de nodige ondersteuning bieden aan de deelnemers aan het samenwerkingsmodel om de KMO-participatiegraad te verhogen. Dit onder andere door marktkennis te verzamelen en indicatoren te monitoren. Deze ondersteuning kan betrekking hebben op KMO-vriendelijke productstrategieën, leveranciersstrategieën, de verdeling in percelen, intellectuele eigendomsrechten, minimumeisen of financiële

garanties. Een samenwerking met het KMO-observatorium van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie bij het opstellen van de nota federaal aankoopbeleid wordt aangemoedigd.

Een gebrek aan communicatie en/of informatie over de ontvangst van offertes, de bestellingen, de leveringen en de betalingen kan een ontmoedigend effect hebben op KMO's die aan overheidsopdrachten wensen deel te nemen. Om deze problematiek aan te pakken, zet het dienstencentrum Procurement nog meer in op de ontwikkeling van gebruiksvriendelijke communicatiemiddelen.

Alle gemeenschappelijke overeenkomsten waartoe het SFA heeft beslist, worden via de applicaties voor het elektronisch beheer van overheidsopdrachten geregistreerd en ter beschikking gesteld van de gebruikers en de opdrachtnemers. Het dienstencentrum Procurement zorgt voor de nodige transparantie en coördinatie ter zake.

De derde doelstelling van dit ontwerp is de duurzaamheid van overheidsopdrachten voor leveringen en diensten bevorderen.

Ondanks het feit dat overheidsopdrachten een belangrijke hefboom vormen voor duurzame ontwikkeling, wordt er in de federale overheidsopdrachten en gemeenschappelijke overeenkomsten onvoldoende rekening gehouden met sociale, economische en milieuaspecten. De TOFA-leden zullen gesensibiliseerd worden om te kiezen voor de beschikbare juridische en/of technische instrumenten waarmee de gemeenschappelijke overeenkomsten duurzamer kunnen worden gemaakt. Met ondersteuning van het Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling zal het dienstencentrum Procurement ook diensten aanbieden om de integratie van duurzaamheid in federale overheidsopdrachten te verhogen. Door onder meer marktkennis te verzamelen en indicatoren te monitoren zal het dienstencentrum Procurement expertise ontwikkelen en aanbevelingen formuleren aan alle deelnemers aan het samenwerkingsmodel. De expertise en aanbevelingen kunnen betrekking hebben op marktonderzoek, opleidingen of technieken om duurzaamheidsclausules in de federale overheidsopdrachten op te nemen.

Om deze drie doelstellingen te bereiken, neemt het SFA de nodige strategische beslissingen in overleg met de experts ter zake.

Het dienstencentrum Procurement monitort de performantie-indicatoren voor deze drie doelstellingen en ziet toe op het evenwicht ertussen.

HOOFDSTUK - I - Definities

In deze bepaling worden oude en nieuwe definities samengebracht onder artikel 1, waarvan sommige reeds voorkwamen in het koninklijk besluit van 22 december 2017 inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten in het kader van het federaal aankoopbeleid. De definities voor "gemeenschappelijke overeenkomsten", "actieve deelnemers" en "passieve deelnemers" worden evenwel herwerkt in de punten 2° en 3° van dit ontwerp. Er worden ook zes definities toegevoegd in de punten 1°, 7°, 8°, 9°, 10° en 11°.

Punt 1° bepaalt het federaal aankoopbeleid in termen van inhoud en doelstellingen. Deze definitie wordt noodzakelijk geacht gezien het samenwerkingsmodel daaruit voortvloeit.

Punt 2° herwerkt de definitie van de gemeenschappelijke overeenkomst zoals ze werd bepaald in het koninklijk besluit van 22 december 2017, waarbij wordt verduidelijkt dat voortaan ook passieve deelnemers kunnen optreden als aankoopcentrale in het kader van het samenwerkingsmodel.

In verband met de definitie van de "actieve deelnemers" in punt 3°, behoort de federale politie voortaan tot de actieve deelnemers. De wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus bepaalt immers het

volgende in artikel 115ter: "De Koning kan de federale politie aanwijzen als een aanbestedende overheid die verplicht deelneemt aan een samenwerkingsmodel op federaal niveau voor het beheer van gemeenschappelijke overeenkomsten en die daardoor in dat verband kan worden aangeduid om een gemeenschappelijke overeenkomst te plaatsen. Hij doet dit in het kader van een federaal aankoopbeleid waarvan Hij de principes vastlegt". Voorts worden de hulpverleningszones en de politiezones uitgesloten van het huidige samenwerkingsmodel, rekening houdend met het feit dat zij een eigen rechtspersoonlijkheid hebben die losstaat van de federale staat, en afhangen van lokale overheden of provincies. Ze kunnen echter in de gemeenschappelijke overeenkomsten worden opgenomen als gebruikers van de raamovereenkomst, overeenkomstig artikels 43, § 1 en 47, § 1, 3° van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, zonder dat ze echter binnen het personeel toepassingsgebied van dit ontwerp vallen. Rekening houdend met de belangrijke synergiën die er tussen die twee zonetypes en de diensten van verschillende actieve deelnemers bestaan, dient er zoveel als mogelijk naar samenwerking met betrekking tot gemeenschappelijke aankopen te worden gestreefd. Wanneer ze besluiten om op individuele en vrijwillige basis deel te nemen aan federale gemeenschappelijke overeenkomsten, passen beide zonetypes de processen toe die voortvloeien uit het federaal aankoopoverleg, met name wat het bepalen van de raming naar hoeveelheden en budget betreft, alsook de naleving van de termijnen die door het SFA en/of het dienstencentrum Procurement worden vastgesteld.

Punten 4°, 5° en 6° behoeven geen toelichting, aangezien het definitieën betreffen die reeds in het koninklijk besluit van 22 december 2017 opgenomen waren onder artikel 1.

Punt 7° voegt een definitie toe voor wat betreft het dienstencentrum Procurement. Artikel 6, paragraaf 1 van het koninklijk besluit van 22 december 2017 richt in het kader van het federaal aankoopbeleid een dienstencentrum Procurement op, zonder daar echter een nauwkeurige definitie aan te geven. Rekening houdend met het feit dat de rol van het dienstencentrum Procurement in het nieuwe samenwerkingsmodel met dit ontwerp wordt bestendigd en versterkt, is het dan ook opportuun om die lacune in dit ontwerp weg te werken.

Punt 8° voegt een definitie toe voor wat betreft de gemeenschappelijke behoeften. Om de deelnemers duidelijkheid en een kader te verschaffen brengt dit punt preciseringen aan voor wat betreft de leveringen en diensten die als gemeenschappelijke overeenkomsten in aanmerking komen. Hiertoe worden 2 bijlagen opgesteld. Bijlage 2 van dit ontwerp heeft betrekking op de transversale aankoopdomeinen waarvoor de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning via het dienstencentrum Procurement als prioritaire aankoopcentrale zal optreden. Bijlage 3 van dit ontwerp heeft betrekking op andere, niet-transversale, aankoopdomeinen die het voorwerp kunnen uitmaken van gemeenschappelijke overeenkomsten en waarvoor de actieve deelnemers, waaronder de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, evenals de passieve deelnemers als aankoopcentrale kunnen optreden.

Punt 9° introduceert een ander type gemeenschappelijke overeenkomst met betrekking tot specifieke behoeften die niet in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp zijn opgenomen en waarvoor er bij meerdere deelnemers een behoefte bestaat. Een actieve of passieve deelnemer kan als aankoopcentrale optreden. Het dienstencentrum Procurement kan echter niet als aankoopcentrale worden aangewezen voor deze specifieke behoeften, tenzij anders beslist wordt door de minister van Ambtenarenzaken of door de Ministerraad.

De punten 10° en 11° voegen respectievelijk definitieën toe over de intentieverklaring en de

definitieve deelname. Hierdoor wordt een reglementaire basis gegeven aan beide begrippen, die reeds in de praktijk gebruikt worden. In het koninklijk besluit van 22 december 2017 werden hiervoor nog geen definities opgenomen, daar er nog geen uniform proces bestond voor het samenwerkingsmodel.

HOOFDSTUK - II - Toepassingsgebied

Deze bepaling neemt artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 december 2017 over, maar voegt in de punten 3° tot 5° bijkomende uitsluitingen van het materieel toepassingsgebied toe.

Punten 1° en 2° behoeven geen toelichting, aangezien deze reeds in het koninklijk besluit van 22 december 2017 opgenomen waren onder artikel 3.

Punt 3° sluit van het toepassingsgebied uit, de overheidsopdrachten die in het kader van ontwikkelingssamenwerking worden geplaatst, rekening houdend met de specifieke kenmerken die inherent zijn aan deze projecten en om dezelfde redenen als deze die in het koninklijk besluit van 22 december 2017 zijn toegelicht voor in het buitenland geplaatste overheidsopdrachten.

In punt 4° worden de overheidsopdrachten uitgesloten die binnen het IT-domein vallen en niet behoren tot de aankoopdomeinen die zijn opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp en waarvoor een specifieke beheers- en coördinatiestructuur voor gecentraliseerde overheidsopdrachten bestaat. Onder IT moet worden verstaan, zonder exhaustief te zijn, alles wat te maken heeft met informatie- en telecommunicatiesystemen en de beveiliging ervan. Dit omvat zowel hardware, software als diensten. Gezien er een specifieke expertise van de IT-markt vereist is, is het wenselijk dat de coördinatie van dit type overheidsopdrachten door de bestaande beheers- en coördinatiestructuur (G-Cloud) gebeurt. Dit betekent echter geenszins dat de actieve en passieve deelnemers, en dus ook het dienstencentrum Procurement, geen gemeenschappelijke overeenkomsten in het IT-domein kunnen plaatsen. Het is perfect mogelijk, en zelfs wenselijk, dat voor bepaalde apparatuur (smartphones, USB-sticks, dockingstations, enz.) of verbruiksgoederen (toners voor printers, enz.) de coördinatie via het samenwerkingsmodel verloopt. In dat opzicht kunnen deze aankoopdomeinen worden opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp. Punt 5° bepaalt dat overheidsopdrachten die zijn geplaatst als gevolg van een ontvangen subsidie, toegekend door een overheidsinstantie, eveneens worden uitgesloten. Dit gezien de toekenning van een subsidie per definitie specifiek is en de termijnen voor de aanwending van de subsidie bovendien niet altijd verenigbaar zijn met deze eigen aan de plaatsingsprocedure van een gemeenschappelijke overeenkomst.

HOOFDSTUK - III - Actoren van het federale aankoopbeleid

Hoofdstuk III behandelt de verschillende actoren binnen het federaal aankoopbeleid en hun rollen.

Artikel 3 belicht de taken en prerogatieven van het dienstencentrum Procurement. Paragraaf 1 preciseert haar coördinerende en uitvoerende rol binnen het federaal aankoopbeleid alsook haar rol bij de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomsten waarvoor ze als aankoopcentrale wordt aangeduid. Paragraaf 2 somt in zeven punten de domeinen op waarbinnen het dienstencentrum Procurement een coördinerende en ondersteunende rol heeft. Deze gaan van kennismanagement, over juridische aspecten van overheidsopdrachten, de rol van de aankoopcentrale voor de transversale aankoopdomeinen, de ondersteunende rol in het federaal aankoopoverleg, de opvolging van de procedures voor de gemeenschappelijke overeenkomsten tot de registratie van alle gemeenschappelijke overeenkomsten en de opvolging van de statistieken inzake afnames.

Die opvolging betreft niet alleen de statistieken van de gemeenschappelijke overeenkomsten waarvoor de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning als aankoopcentrale wordt aangeduid, maar ook de opvolging van alle andere gemeenschappelijke overeenkomsten. Punt 7° bepaalt niet dat het dienstencentrum Procurement de opvolging zal uitvoeren in de plaats van de aankoopcentrales, maar wel dat het, met het oog op de hernieuwing en penetratiegraad van de gemeenschappelijke overeenkomsten, de coördinatie en ondersteuning voor het bepalen van de statistieken omtrent afnames op zich neemt. Er wordt op gewezen dat de plaatsing en uitvoering van gemeenschappelijke overeenkomsten dient te gebeuren in overeenstemming met de omzendbrief van 28 juni 2022 betreffende de praktische modaliteiten van de plaatsing en de uitvoering van de raamovereenkomst in de context van federale aankopen.

Artikel 4 betreft het SFA. Het SFA is samengesteld uit de strategische coördinatoren van de actieve deelnemers. Wanneer het SFA dit nodig acht kan het, overeenkomstig de afspraken en modaliteiten die binnen het SFA zijn vastgelegd, de passieve deelnemers uitnodigen om op vrijwillige basis waarnemers af te vaardigen voor de SFA-vergaderingen. Hetzelfde geldt voor bijkomende waarnemers of experts, telkens wanneer het SFA het nodig acht, naargelang het onderwerp dat op het SFA wordt besproken.

De SFA-beslissingen worden bij consensus genomen door de aanwezige strategische coördinatoren. De waarnemers en eventuele experts hebben uitsluitend een raadgevende functie. Deze SFA-beslissingen kunnen onder andere het volgende inhouden: het initiëren van het proces voor een gemeenschappelijke overeenkomst, de aanduiding van de deelnemer die als aankoopcentrale zal optreden en de voorbereiding van het federaal aankoopbeleid.

Er wordt voorzien in een cascadesysteem waarbij aanvankelijk enkel het SFA beslissingen kan nemen, omtrent het takenpakket waarvoor ze bevoegd zijn, door middel van consensus tussen de aanwezige strategische coördinatoren. In geval van uitblijven van een consensus over de te nemen beslissingen binnen het SFA, zullen vervolgens de hoogste administratieve verantwoordelijken van de actieve deelnemers beslissen door middel van consensus. In het geval deze eveneens geen consensus bereiken, neemt de Ministerraad de finale beslissing. De minister bevoegd voor het dienstencentrum Procurement legt desgevallend het dossier, dat de te nemen beslissingen bevat, voor aan de Ministerraad.

HOOFDSTUK - IV - Beginselen voor het plaatsen van gemeenschappelijke overeenkomsten

Artikel 5 preciseert dat het SFA belast is met het beheer van de aankoopdomeinen die gemeenschappelijk zijn en het voorwerp kunnen uitmaken van één of meerdere gemeenschappelijke overeenkomsten in het kader van het federaal aankoopbeleid. Het is echter de minister van Ambtenarenzaken die op voorstel van het SFA deze aankoopdomeinen opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp kan herzien.

Artikel 6 preciseert de elementen die elke actieve deelnemer moet implementeren om het in dit ontwerp bepaalde aankoopproces efficiënt toe te passen. In het koninklijk besluit van 22 december 2017 werd in geen geval verplicht nieuwe organisatiemodellen op te richten bij de betrokken aanbestedende overheden voor de toepassing van het besluit. Dat geldt ook voor dit ontwerp. De actieve deelnemers moeten wel een centrale aansturing van de aankopen voorzien of hun inspanningen op dat vlak voortzetten. In dat opzicht dienen de actieve deelnemers processen voor de inzameling van de gemeenschappelijke behoeften (ramingen naar hoeveelheden en budget) in te voeren en verder uit te werken. Ze dienen eveneens een meerjarenplanning op te maken, zodat de prioriteiten van de te plaatsen gemeenschappelijke overeenkomsten kunnen worden vastgesteld.

Paragraaf 1 van artikel 7 behandelt de in artikel 6 bedoelde meerjarenplanning. Deze paragraaf bepaalt dat elke actieve deelnemer deze meerjarenplanning jaarlijks opstelt en aan het dienstencentrum Procurement bezorgt, overeenkomstig de afspraken en modaliteiten die binnen het SFA zijn vastgelegd. Paragraaf 2 stelt een reglementair kader vast zodat het dienstencentrum Procurement kan nagaan of de doelstellingen die het federale aankoopbeleid heeft vastgelegd bereikt worden. Om mededingingsinbreuken te voorkomen wordt daarnaast, in paragrafen 3 en 4, een vertrouwelijkheidsplicht opgelegd ten aanzien van alle actoren die in het kader van de gemeenschappelijke overeenkomsten betrokken zijn.

Artikel 8 behoeft geen toelichting, aangezien het reeds in het koninklijk besluit van 22 december 2017 opgenomen was onder artikel 8.

HOOFDSTUK - V - Overdracht van bevoegdheid

Dit hoofdstuk behandelt de bevoegdheid van de actieve deelnemers ten aanzien van de gemeenschappelijke aankoopdomeinen opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp. Artikel 9 is nieuw en beoogt het vermijden van het ontstaan van parallelle raamovereenkomsten. Deze bepaling heeft tot doel te verhinderen dat een actieve deelnemer die niet wenst deel te nemen aan een gemeenschappelijke overeenkomst deze zou beconcurreren door als aankoopcentrale op te treden voor dezelfde behoeften. Deze actieve deelnemer mag echter wel een eigen individuele overheidsopdracht met een gelijkaardig voorwerp plaatsen. Er dient evenwel te worden opgemerkt dat deze bepaling niet verhindert dat een actieve deelnemer optreedt als aankoopcentrale voor wat betreft de aankoopdomeinen die niet in bijlagen 2 en 3 van dit ontwerp zijn opgenomen. Op dezelfde manier belet dit ontwerp evenmin dat actieve deelnemers optreden als aankoopcentrale voor aanbestedende overheden die niet onder het toepassingsgebied van dit ontwerp vallen.

Artikel 10, paragraaf 1 bepaalt de modaliteiten voor het plaatsen van de gemeenschappelijke overeenkomsten die voortvloeien uit de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 2 van dit ontwerp. Rekening houdend met het feit dat het om aankoopdomeinen gaat die vanwege hun aard transversaal zijn, d.w.z. leveringen en diensten die volgens technische en/of reglementaire normen wederkerend en gestandaardiseerd zijn of gestandaardiseerd kunnen worden, zal de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning prioritair aangeduid worden om via het dienstencentrum Procurement als aankoopcentrale op te treden. Voor een gedeelte van deze aankoopdomeinen heeft het dienstencentrum Procurement in de loop der jaren de vereiste expertise verworven en beschikt het over de nodige experts. Bovendien beoogt deze prioritaire aanduiding het beperken van de risico's (periode zonder contract, gebrek aan expertise, ontoereikende beschrijving van de specificaties, enz.) die inherent zijn aan het plaatsen van een overheidsopdracht door een andere aanbestedende overheid die nog geen expertise heeft ontwikkeld in dit welbepaald aankoopdomein.

Paragraaf 2 stelt dat voor de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 3 van dit ontwerp, alle actieve deelnemers, de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning inbegrepen, en de passieve deelnemers als aankoopcentrale kunnen optreden. Ten einde de zelfstandigheid en de wettigheid te waarborgen van handelingen van aanbestedende overheden die bekleed zijn met een eigen rechtspersoonlijkheid, zal een passieve deelnemer de rol van aankoopcentrale enkel op vrijwillige basis kunnen opnemen, nadat het hiertoe een voorstel aan het SFA heeft voorgelegd.

Paragraaf 3 bepaalt dat de actieve deelnemers kunnen beslissen om niet deel te nemen aan

een gemeenschappelijke overeenkomst die voortvloeit uit een aankoopdomein opgenomen in bijlage 2 of 3 van dit ontwerp. De motivering om niet deel te nemen moet aan het dienstencentrum Procurement worden meegedeeld binnen de termijn van definitieve deelname. In dit geval kunnen de desbetreffende actieve deelnemers echter wel individuele overheidsopdrachten afsluiten voor vergelijkbare behoeften, maar niet optreden als aankoopcentrale. Dit om concurrentie tussen federale aankoopcentrales te vermijden zoals vermeld in artikel 9 van dit ontwerp.

Paragraaf 4 stelt dat het dienstencentrum Procurement voor de specifieke behoeften niet als aankoopcentrale kan worden aangewezen, tenzij anders beslist wordt door de minister van Ambtenarenzaken of door de Ministerraad. Deze uitsluiting is gerechtvaardigd doordat het dienstencentrum Procurement een belangrijke rol zal spelen als prioritaire aankoopcentrale voor de gemeenschappelijke overeenkomsten die voortvloeien uit de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 2 van dit ontwerp. Dit zal ertoe leiden dat er aanzienlijk meer middelen zullen moeten worden ingezet.

HOOFDSTUK - VI - De aankoopcentrale op aanwijzing van het SFA

Paragraaf 1 van artikel 11 preciseert dat de aanwijzing van een actieve of passieve deelnemer als aankoopcentrale gebeurt op basis van de wettelijke, reglementaire of statutaire bevoegdheden, alsook van de expertise en de draagkracht van elke actieve en passieve deelnemer in het betrokken aankoopdomein. Er wordt echter verduidelijkt dat de aanwijzing onderworpen is aan de goedkeuring van de betrokken aanbestedende overheid. Paragraaf 2 bepaalt dat de actieve deelnemers hun eigen overheidsopdracht kunnen afsluiten binnen de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 3 van dit ontwerp, wanneer het SFA nog geen beslissing heeft genomen om hiervoor een gemeenschappelijke overeenkomst te plaatsen. Deze bepaling heeft als doel een actieve deelnemer niet te blokkeren met betrekking tot deze niet-transversale gemeenschappelijke behoefte. Deze actieve deelnemer dient evenwel enerzijds het SFA hiervan op voorhand op de hoogte te brengen en anderzijds modaliteiten voor een vroegtijdige beëindiging te voorzien in de opdrachtdocumenten wanneer de individuele overheidsopdracht doorlopende of herhalende, zich in de tijd uitstrekkende prestaties omvat. Dit teneinde naar de gemeenschappelijke overeenkomst te kunnen overstappen eenmaal deze in uitvoering gaat.

Artikel 12 bepaalt dat het dienstencentrum Procurement de actieve en passieve deelnemers moet informeren over de plaatsing en bijhorende planning van de gemeenschappelijke overeenkomsten. Zo kunnen de aanbestedende overheden anticiperen en met die elementen rekening houden bij het beheer van hun contractuele verplichtingen.

De artikelen 13 tot 15 preciseren dat de actieve en passieve deelnemers bij het samenwerkingsmodel een rol kunnen spelen bij de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomsten. Wanneer er beslist wordt een TOFA in te richten, zal deze erop toezien dat de behoeften van haar leden worden gecentraliseerd, geïntegreerd en gestandaardiseerd. Indien de te plaatsen gemeenschappelijke overeenkomst een aankoopdomein betreft waarvoor de centralisatie, integratie en standaardisatie reeds gekend is, kan het SFA bepalen dat een TOFA niet noodzakelijk is. Het verloop van de plaatsingsprocedure is in principe zuiver de verantwoordelijkheid van de actieve of passieve deelnemer die wordt aangeduid als aankoopcentrale. Actieve deelnemers bezorgen het dienstencentrum Procurement spontaan de identiteit van hun aangewezen operationele coördinatoren die zullen deelnemen aan de werkzaamheden van het TOFA. Wanneer een passieve deelnemer geïnteresseerd is in een eventuele deelname aan een gemeenschappelijke overeenkomst

dient hij bij het dienstencentrum Procurement een intentieverklaring in te dienen, eventueel vergezeld met de vraag tot deelname aan de werkzaamheden van het TOFA. Indien deze intentieverklaring ontbreekt, zal er vanuit gegaan worden dat de betrokken passieve deelnemer geen interesse heeft om deel te nemen aan de desbetreffende gemeenschappelijke overeenkomst en zal deze bijgevolg geen vraag tot definitieve deelname ontvangen en niet kunnen worden opgenomen als begunstigde aan de gemeenschappelijke overeenkomst in kwestie.

HOOFDSTUK - VII - Modaliteiten van de deelname

Artikel 16 bepaalt dat enkel actieve en passieve deelnemers die bij het dienstencentrum Procurement een volledig ingevulde en ondertekende definitieve deelname hebben ingediend, in de lijst van begunstigden aan de gemeenschappelijke overeenkomst zullen worden opgenomen. Deze definitieve deelname bevat de jaarlijkse raming van de behoeften van de deelnemer in termen van hoeveelheden, waarde en/of budget, naargelang de gemeenschappelijke overeenkomst. In dat opzicht blijven de deelnemers onderworpen aan de administratieve, begrotings- en beheerscontrole zoals bepaald in het koninklijk besluit van 20 mei 2022 betreffende de administratieve, begrotings- en beheerscontrole, alsook de interne delegatiebesluiten van hun organisatie.

HOOFDSTUK - VIII - Gevolgen van de deelname

Artikel 17 impliceert dat bij een definitieve deelname elke begunstigde zich ertoe verbindt om voor het voldoen van deze aankoopbehoefte systematisch voorrang verleent aan de gemeenschappelijke overeenkomst waaraan hij deelneemt. Iedere vorm van mededinging of "shopping" tussen verschillende raamovereenkomsten is dus uitgesloten. Geen enkele deelnemer aan een gemeenschappelijke overeenkomst hernieuwt zijn eigen overheidsopdrachten voor gelijkaardige leveringen of diensten en plaatst geen nieuwe overheidsopdrachten voor die leveringen of diensten. De deelnemer kan zijn beslissing tot deelname aan een gemeenschappelijke overeenkomst uitzonderlijk intrekken, voor zover er problemen zijn waarbij de werking of dienstverlening van de deelnemer in het gedrang komt door de uitvoering van de gemeenschappelijke overeenkomst. Deze problemen dienen ernstige en/of herhaalde tekortkomingen te zijn, die een impact hebben op de continuïteit van de aan de betrokken deelnemer toevertrouwde taken. De actieve en passieve deelnemers brengen de aankoopcentrale evenals het dienstencentrum Procurement op de hoogte van hun beslissing om niet langer deel te nemen aan de gemeenschappelijke overeenkomst en de redenen daarvoor. Het dienstencentrum Procurement brengt het SFA hiervan op de hoogte, zodat de nodige verbeteringen kunnen worden aangebracht bij de hernieuwing van de gemeenschappelijke overeenkomst.

Artikel 18 brengt een matiging aan op artikel 17, namelijk dat een deelnemer die een definitieve deelname heeft ingediend een tijdelijke overheidsopdracht kan plaatsen in afwachting van de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomst, wanneer de behoefte aan de desbetreffende leveringen of diensten dringend is geworden. Het is noodzakelijk en verplicht dat deze tijdelijke overheidsopdracht een opzeggelijkheid bevat indien ze doorlopende of herhalende, zich in de tijd uitstrekkende, prestaties omvat. Dankzij deze bepaling kunnen de deelnemers een correcte overbrugging maken met de gemeenschappelijke overeenkomsten, zodat de continuïteit van hun diensten niet in het gedrang komt.

HOOFDSTUK - IX - Plaatsing

Artikel 19 van dit ontwerp vormt deels een herinnering aan hetgeen is bepaald in de artikelen 14 en 47, § 3, van de wet van 17 juni 2016 inzake het verplicht gebruik van de

elektronische communicatiemiddelen die zijn ontwikkeld door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning. Deze bepaling heeft enerzijds als doel erop te wijzen dat er een verplichting geldt om de elektronische middelen te gebruiken en anderzijds het dienstencentrum Procurement de middelen te verschaffen om de verschillende indicatoren te kunnen bepalen en evalueren en de implementatie van het federaal aankoopbeleid te kunnen opvolgen.

Artikel 20 behoeft geen toelichting, aangezien het reeds in het koninklijk besluit van 22 december 2017 opgenomen was in artikel 17.

Artikel 21 neemt artikel 18, eerste lid van het koninklijk besluit van 22 december 2017 over, maar voegt een bijkomende verplichting toe. Na de sluiting van de gemeenschappelijke overeenkomst zijn de aankoopcentrales verplicht alle documenten met betrekking tot de overheidsopdracht aan het dienstencentrum Procurement te bezorgen en ter beschikking te stellen via de door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning ontwikkelde elektronische communicatiemiddelen.

Artikel 22 neemt artikel 18, tweede lid van het koninklijk besluit van 22 december 2017 over, met dien verstande dat het voornemen om geheel of gedeeltelijk niet te gunnen moet worden voorgelegd aan het SFA en niet aan het TOFA. Rekening houdend met het belang van een dergelijke beslissing is het SFA als besluitvormingsstructuur geschikter dan het TOFA.

HOOFDSTUK - X - Monitoring

Artikel 23 behoeft geen toelichting, aangezien het reeds in het koninklijk besluit van 22 december 2017 opgenomen was in artikel 19.

Artikel 24 neemt artikel 20 van het koninklijk besluit van 22 december 2017 over, met dien verstande dat het dienstencentrum Procurement jaarlijks de resultaten van de in artikel 23 bedoelde indicatoren voorlegt aan het SFA en voorstelt in de nota federaal aankoopbeleid. De rapportering betreft performantie-indicatoren, die bepaald worden om na te kunnen gaan in welke mate de doelstellingen van dit ontwerp bereikt worden. Het betreffen hier indicatoren om de efficiëntie van het samenwerkingsmodel, de participatiegraad van KMO's en de opname van duurzame aspecten te meten.

HOOFDSTUK - XI - Geschillen

Artikel 25 behoeft geen toelichting, aangezien het reeds in het koninklijk besluit van 22 december 2017 opgenomen was in artikel 21.

TEKST VAN HET KB van 20 JANUARI 2023. - Koninklijk besluit inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten in het kader van het federaal aankoopbeleid

Gelet op artikel 108 van de Grondwet;

Gelet op de artikelen 37 en 167, § 1, tweede lid van de Grondwet;

Gelet op de artikelen 13, §§ 2 en 4, 14, 47, § 3 en 169, derde lid van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten;

Gelet op artikel 115ter van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus;

Gelet op artikel 33, eerste lid van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat;

Gelet op het koninklijk besluit van 22 december 2017 inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten in het kader van het federaal aankoopbeleid;

Gelet op het advies van de Commissie overheidsopdrachten, gegeven op 21 oktober 2022;
Gelet op het advies van de inspecteur van financiën, gegeven op 15 december 2022;
Gelet op de akkoordbevinding van de staatssecretaris voor Begroting, gegeven op 12 januari 2023;
Gelet op het advies 73.096/1 van de Raad van State, gegeven op 10 maart 2023, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2° van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;
Gelet op de impactanalyse van de regelgeving, uitgevoerd op 09 februari 2023, overeenkomstig de artikelen 6, § 1 en 7, § 1 van de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen inzake administratieve vereenvoudiging;
Op voorstel van de minister van Ambtenarenzaken en van de staatssecretaris voor Begroting en na het advies van de in Raad vergaderde Ministers,
Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

HOOFDSTUK I - Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder:

1° federaal aankoopbeleid: het geheel van maatregelen, verplichtingen en processen die erop gericht zijn de doeltreffendheid van de centralisatie van gemeenschappelijke federale aankopen te vergroten, de participatiegraad van kleine en middelgrote ondernemingen te vergroten en het duurzaam karakter ervan te bevorderen;

2° gemeenschappelijke overeenkomsten: de opdrachten die in het kader van het federaal aankoopbeleid zijn geplaatst of moeten worden geplaatst door een actieve of passieve deelnemer die als aankoopcentrale optreedt ten behoeve van andere actieve en passieve deelnemers, die voorafgaandelijk een beslissing tot definitieve deelname hebben bezorgd;

3° a) actieve deelnemers: de volgende aanbestedende overheden, die verplicht deelnemen aan het federaal aankoopbeleid, en die in dat verband kunnen worden aangewezen om een gemeenschappelijke overeenkomst te plaatsen:

O de federale overheidsdiensten;

O de programmatorische overheidsdiensten;

O de federale politie;

O het Ministerie van Defensie.

b) passieve deelnemers: de aanbestedende overheden die vrijwillig kunnen deelnemen aan een gemeenschappelijke overeenkomst en kunnen worden aangewezen om een gemeenschappelijke overeenkomst te plaatsen, die deel uitmaken of afhangen van de federale Staat op een van de wijzen vermeld in artikel 2, 1°, c) van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten, voor zover zij behoren tot de volgende categorieën:

i) de Kamer, de Senaat en de diensten waarvan de begroting wordt goedgekeurd door de Commissie voor de Comptabiliteit van de Kamer van Volksvertegenwoordigers;

ii) de administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie, zoals bedoeld in artikel 2, 2° van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat;

iii) de administratieve openbare instellingen met ministerieel beheer, zoals bedoeld in artikel 2, 3°, a) van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat;

iv) de administratieve openbare instellingen met autonoom beheer en de entiteiten gelijkgesteld met de administratieve openbare instellingen, zoals bedoeld in artikel 2, 3°, b) van de wet van 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit

van de federale Staat evenals de andere entiteiten, op voorwaarde dat die instellingen en entiteiten zijn opgesomd in bijlage 1 van dit besluit;

v) de openbare instellingen van sociale zekerheid bedoeld in het koninklijk besluit van 3 april 1997 houdende maatregelen met het oog op de responsabilisering van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

4° hoogste administratieve verantwoordelijken: de voorzitter van het directiecomité van een federale overheidsdienst, de voorzitter van een programmatorische overheidsdienst, de commissaris-generaal van de Federale Politie en de chef van Defensie;

5° netwerk van het strategisch federaal aankoopoverleg (SFA): coördinatie- en besluitvormingsstructuur van de actieve deelnemers;

6° netwerk van het tactisch-operationeel federaal aankoopoverleg (TOFA): implementatiestructuur van een gemeenschappelijke overeenkomst;

7° dienstencentrum Procurement: geheel van domeinoverschrijdende functionele ondersteuningsdiensten binnen de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning;

8° gemeenschappelijke behoeften: de leveringen en/of diensten die:

a) hetzij ressorteren onder één of meerdere transversale aankoopdomeinen bedoeld in bijlage 2 van dit besluit;

b) hetzij ressorteren onder één of meerdere niet-transversale aankoopdomeinen bedoeld in bijlage 3 van dit besluit.

9° specifieke behoeften: de leveringen en/of diensten die niet onder de aankoopdomeinen van bijlagen 2 en 3 van dit besluit vallen en die wegens hun aard niet bedoeld zijn om recurrent of gestandaardiseerd te worden en waarvoor de behoefte bestaat bij ten minste één actieve deelnemer en één of meer actieve of passieve deelnemers;

10° intentieverklaring: handeling waarmee een passieve deelnemer zijn intentie uit, te willen deelnemen aan een te plaatsen gemeenschappelijke overeenkomst;

11° definitieve deelname: handeling waarmee de actieve of passieve deelnemer zijn beslissing tot deelname aan een gemeenschappelijke overeenkomst definitief bevestigt.

HOOFDSTUK II - Toepassingsgebied

Art. 2. De bepalingen van dit besluit zijn uitsluitend van toepassing op de overheidsopdrachten voor leveringen en diensten die vallen onder het toepassingsgebied van titel 2 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten.

Zijn echter uitgesloten van het toepassingsgebied van dit besluit:

1° de overheidsopdrachten die als strategisch of vertrouwelijk worden beschouwd door de betrokken aanbestedende overheid alsook de opdrachten die als geheim worden beschouwd of waarvan de uitvoering bijzondere maatregelen inzake veiligheid vereist, overeenkomstig de van kracht zijnde wettelijke, reglementaire of administratieve bepalingen of indien de bescherming van essentiële belangen van het land dit vereist;

2° de overheidsopdrachten waarvan de specifieke kenmerken rechtvaardigen dat ze worden geplaatst op buitenlands grondgebied door diplomatieke en consulaire vertegenwoordigingen;

3° de overheidsopdrachten die worden geplaatst in het kader van ontwikkelingssamenwerking ;

4° de overheidsopdrachten behorende tot het domein IT, die niet behoren tot de aankoopdomeinen opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit besluit en waarvoor een specifieke beheers- en coördinatiestructuur voor gecentraliseerde overheidsopdrachten bestaat;

5° de overheidsopdrachten die worden geplaatst als gevolg van ontvangen subsidies.

HOOFDSTUK III - Actoren van het federaal aankoopbeleid

Art. 3. § 1. Het dienstencentrum Procurement is ertoe gehouden de coördinatie en de uitvoering van het federaal aankoopbeleid op te volgen.

Het dienstencentrum Procurement staat eveneens in voor de plaatsing van die gemeenschappelijke overeenkomsten die voortvloeien uit de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 2 van dit besluit en waarvoor de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning werd aangeduid als aankoopcentrale.

Het levert tevens de nodige administratieve, juridische en operationele steun in het kader van de plaatsing en uitvoering van gemeenschappelijke overeenkomsten die voortvloeien uit de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 3 van dit besluit.

§ 2. Het dienstencentrum Procurement neemt de coördinerende en ondersteunende rol op in de volgende domeinen:

1° het kennismanagement inzake overheidsopdrachten, namelijk het verzamelen van informatie betreffende volumes, prijzen, contracten en economische actoren;

2° de juridische aspecten betreffende de overheidsopdrachten;

3° het capteren, plannen en ondersteunen van de behoeftebepaling voor de gemeenschappelijke overeenkomsten;

4° het beheer van de tools en applicaties die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het federaal aankoopbeleid;

5° de voorbereiding, coördinatie en het beheer van het secretariaat van het netwerk van het strategisch federaal aankoopoverleg;

6° de opvolging van en controle op de gevoerde procedures;

7° de registratie van gemeenschappelijke overeenkomsten en de opvolging van de statistieken betreffende de afnames.

Art. 4. § 1. Het SFA is samengesteld uit strategische coördinatoren van de actieve deelnemers.

Elke strategische coördinator heeft de bevoegdheid om, binnen het SFA, beslissingen te nemen in naam en voor rekening van de actieve deelnemer die hem heeft aangesteld. Hij ziet toe op de implementatie van het federaal aankoopbeleid en het beheer van de gemeenschappelijke overeenkomsten binnen de betrokken actieve deelnemer.

§ 2. Het SFA nodigt de passieve deelnemers uit om, op vrijwillige basis, een waarnemer af te vaardigen die aanwezig kan zijn op de vergaderingen van het SFA.

§ 3. De actieve deelnemers lichten het dienstencentrum Procurement in over de identiteit van de door hen aangewezen strategische coördinator en hun vervanger binnen de dertig dagen na de inwerkingtreding van dit besluit en bij elke vervanging.

Het dienstencentrum Procurement nodigt de passieve deelnemers uit om haar mee te delen wie de door hen aangewezen waarnemer is, evenals diens vervanger.

Het dienstencentrum Procurement actualiseert de lijst en de contactgegevens van de verschillende strategische coördinatoren en waarnemers en stelt deze ter beschikking van de actieve en passieve deelnemers via de website van de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning.

§ 4. Via het dienstencentrum Procurement kan aan het SFA een voorstel tot het plaatsen van een gemeenschappelijke overeenkomst voor een aankoopdomein opgenomen in bijlage 3 van dit besluit of een specifieke behoefte worden voorgelegd:

1° door het dienstencentrum Procurement;

2° door een actieve deelnemer via zijn strategische coördinator;

3° door een passieve deelnemer via zijn waarnemer.

§ 5. Het SFA beslist voor welke voorstellen bedoeld in de vorige paragraaf

gemeenschappelijke overeenkomsten moeten worden gerealiseerd. Daartoe zal het SFA elk voorstel toetsen aan de doelstellingen en indicatoren van het federaal aankoopbeleid. Het houdt toezicht op de plaatsing en de uitvoering van de gemeenschappelijke overeenkomsten in overeenstemming met het federaal aankoopbeleid.

§ 6. De beslissingen van het SFA worden bij consensus genomen door de aanwezige strategische coördinatoren.

Bij het uitblijven van een consensus over de door de aanwezige strategische coördinatoren te nemen beslissingen, beslissen de hoogste administratieve verantwoordelijken of bij ontstentenis van consensus onder dezen, de Ministerraad. De minister bevoegd voor het dienstencentrum Procurement, legt het dossier, dat de te nemen beslissingen bevat, voor aan de Ministerraad.

§ 7. Het dienstencentrum Procurement stelt het huishoudelijk reglement voor, dat wordt goedgekeurd door het SFA.

HOOFDSTUK IV - Beginselen voor het plaatsen van gemeenschappelijke overeenkomsten

Art. 5. Het SFA beheert de aankoopdomeinen opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit besluit.

Op voorstel van het SFA, kan de minister van Ambtenarenzaken in functie van de doelstellingen van het federaal aankoopbeleid de aankoopdomeinen opgenomen in bijlagen 2 en 3 van dit besluit herzien. De bijlagen 2 en 3 van dit besluit worden steeds in de meest recente versie elektronisch beschikbaar gesteld op de website van de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning.

Art. 6. Elke actieve deelnemer is ertoe gehouden om:

1° een centrale aansturing van de aankopen te organiseren die de implementatie van het federaal aankoopbeleid en het beheer van de gemeenschappelijke overeenkomsten mogelijk maakt overeenkomstig dit besluit. Deze interne processen moeten de centralisatie, de registratie, de goedkeuring en de opvolging van de behoeften bij de betrokken aanbestedende overheid verzekeren;

2° een indicatieve, jaarlijks herzienbare meerjarenplanning van de gemeenschappelijke behoeften op te stellen, die minimaal is opgebouwd uit de volgende elementen:

a) de raming van de gemeenschappelijke behoeften in termen van hoeveelheden of, in voorkomend geval, maximale waarde;

b) de raming van de budgettaire impact van de gemeenschappelijke behoeften.

Art. 7. § 1. Iedere actieve deelnemer bezorgt aan het dienstencentrum Procurement jaarlijks de in artikel 6, 2° bedoelde meerjarenplanning overeenkomstig de afspraken of modaliteiten gemaakt binnen het SFA.

§ 2. Het dienstencentrum Procurement kan het boekhoudkundig informatiesysteem van de federale Staat raadplegen evenals de modules van het e-Procurementplatform om de uitvoering van de gesloten overheidsopdrachten te monitoren en te analyseren.

§ 3. In toepassing van artikel 13, §§ 2 en 4 van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten delen de betrokken leden van het dienstencentrum Procurement de gegevens, die als vertrouwelijk zijn verstrekt of die betrekking hebben op persoonsgegevens, waarvan zij in het kader van deze opvolging of analyse kennis krijgen niet mee aan derden. Deze verplichting tot vertrouwelijkheid blijft bestaan na de beëindiging van hun ambt of overeenkomst.

§ 4. De strategische coördinatoren, operationele coördinatoren alsook alle waarnemers of deskundigen die betrokken waren bij de procedure voor de plaatsing van een gemeenschappelijk overeenkomst zijn tot dezelfde vertrouwelijkheid gehouden zoals bedoeld in vorige paragraaf.

Art. 8. De strategische coördinatoren en het dienstencentrum Procurement stellen het federaal aankoopbeleid voor. Het voorstel zal door de hoogste administratieve verantwoordelijken worden gevalideerd en door de Ministerraad worden goedgekeurd.

HOOFDSTUK V - Overdracht van bevoegdheid

Art. 9. Om te vermijden dat er parallele raamovereenkomsten ontstaan, kunnen de actieve deelnemers, buiten het kader van het federaal aankoopbeleid, niet optreden als aankoopcentrale ten behoeve van de actieve en passieve deelnemers voor leveringen en diensten die ressorteren onder de aankoopdomeinen van bijlagen 2 en 3 van dit besluit.

Art. 10. § 1. Voor de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomsten voor gemeenschappelijke behoeften met betrekking tot de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 2 van dit besluit zal de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning via het dienstencentrum Procurement prioritair optreden als aankoopcentrale.

De plaatsing van deze gemeenschappelijke overeenkomsten vereist een voorafgaandelijke beslissing van het SFA. Wanneer het SFA zijn akkoord voor het opstarten heeft verleend, staat het dienstencentrum Procurement in voor de plaatsing van deze gemeenschappelijke overeenkomsten.

§ 2. Voor de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomsten voor gemeenschappelijke behoeften met betrekking tot de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 3 van dit besluit kunnen alle actieve deelnemers, met inbegrip van de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning, en passieve deelnemers optreden als aankoopcentrale.

De plaatsing van deze gemeenschappelijke overeenkomsten vereist een voorafgaandelijke beslissing van het SFA.

Een passieve deelnemer kan evenwel slechts als aankoopcentrale worden aangeduid indien hij dit vrijwillig heeft voorgesteld.

§ 3. Een actieve deelnemer die niet wenst deel te nemen aan een gemeenschappelijke overeenkomst die valt onder bijlage 2 of 3 van dit besluit, moet de motivering van deze beslissing aan het dienstencentrum Procurement bezorgen binnen de termijn van de definitieve deelname.

§ 4. Voor specifieke behoeften waarvoor het SFA overeenkomstig artikel 4, § 5 heeft beslist een gemeenschappelijke overeenkomst te realiseren kan het dienstencentrum Procurement niet worden aangeduid om op te treden als aankoopcentrale behoudens andersluidende beslissing van de minister van Ambtenarenzaken of van de Ministerraad.

HOOFDSTUK VI - De aankoopcentrale op aanwijzing van het SFA

Art. 11. § 1. Voor de plaatsing van gemeenschappelijke overeenkomsten voor gemeenschappelijke behoeften met betrekking tot de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 3 van dit besluit of voor specifieke behoeften wijst het SFA de actieve of, in voorkomend geval, de passieve deelnemer aan die als aankoopcentrale de gemeenschappelijke overeenkomst zal beheren in overeenstemming met de regelgevende, wettelijke of statutaire taken, expertise en beschikbare draagkracht. Deze aanwijzing is onderworpen aan de goedkeuring van de betrokken aanbestedende overheid.

§ 2. Bij gebreke van een beslissing om een gemeenschappelijke overeenkomst te realiseren, en mits het SFA voorafgaand wordt geïnformeerd, kunnen de actieve deelnemers individuele overheidsopdrachten sluiten die onder de aankoopdomeinen opgenomen in bijlage 3 van dit besluit vallen, in afwachting van de beslissing om een gemeenschappelijke overeenkomst te realiseren. Dezelfde deelnemers zijn echter verplicht om in de desbetreffende opdrachtdocumenten een opzegmogelijkheid te voorzien indien deze

individuele opdracht doorlopende of herhalende, zich in de tijd uitstrekkende, prestaties omvat.

Art. 12. Het dienstencentrum Procurement informeert de actieve en passieve deelnemers over de gemeenschappelijke overeenkomsten waarvan de plaatsing beoogd wordt. Het deelt tevens een indicatieve planning mee van de plaatsingsprocedure.

Art. 13. § 1. Het SFA kan voor de te plaatsen gemeenschappelijke overeenkomsten een TOFA inrichten, die zal bestaan uit de operationele coördinatoren aangesteld door de actieve en passieve deelnemers.

§ 2. Het TOFA centraliseert, integreert en standaardiseert de behoeften van haar leden. Het TOFA levert aan de aankoopcentrale de technische expertise voor de opmaak van de technische specificaties, desgevallend met de steun van het dienstencentrum Procurement.

Art. 14. Voor elke gemeenschappelijke overeenkomst waaraan een passieve deelnemer wenst deel te nemen, bezorgt deze het dienstencentrum Procurement een intentieverklaring. Deze intentieverklaring verduidelijkt in voorkomend geval of de passieve deelnemer wenst deel te nemen aan de werkzaamheden van het TOFA.

Deze intentieverklaring, alsook de eventuele TOFA-deelname, moet binnen de door de SFA voorziene termijnen ingediend worden.

Art. 15. De actieve of, in voorkomend geval, passieve deelnemer die als aankoopcentrale instaat voor de plaatsing, zal een voorstel met betrekking tot de opdrachtdocumenten uitwerken en het, in voorkomend geval, ter validatie voorleggen aan het TOFA.

HOOFDSTUK VII - Modaliteiten van de deelname

Art. 16. Uiterlijk voor het opstarten van de plaatsingsprocedure van de gemeenschappelijke overeenkomst bezorgen de actieve en passieve deelnemers die voorafgaandelijk een intentieverklaring hebben ingediend, een ondertekende beslissing van definitieve deelname aan het dienstencentrum Procurement, bevattende de jaarlijkse raming, in voorkomend geval, uitgedrukt in hoeveelheden en/of geraamde of maximale waarde of het budget daarvan. Te dien einde wordt een voorstel van definitieve deelname ter beschikking gesteld door het dienstencentrum Procurement.

HOOFDSTUK VIII - Gevolgen van de deelname

Art. 17. Na mededeling van de beslissing tot definitieve deelname en voor zover de wijze van functioneren van de deelnemer in gevaar wordt gebracht door de uitvoering van de gemeenschappelijke overeenkomst, kan de deelnemer zijn definitieve deelname intrekken en zijn eigen opdracht sluiten.

Een actieve deelnemer is er evenwel toe gehouden de redenen voor zijn intrekking te onderwerpen aan het advies van de inspecteur van financiën, geaccrediteerd bij de betrokken deelnemer.

De actieve en passieve deelnemers informeren de aankoopcentrale belast met de gemeenschappelijke overeenkomst evenals het dienstencentrum Procurement van de intrekkingbeslissing en de motivering ervan. Het dienstencentrum Procurement licht het SFA hierover in.

Art. 18. De actieve en passieve deelnemers, die hun definitieve deelname bezorgd hebben, kunnen een tijdelijke opdracht sluiten in afwachting van de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomst wanneer de behoefte aan leveringen of diensten, die het voorwerp uitmaken van de desbetreffende gemeenschappelijke overeenkomst, dringend is geworden. Deze tijdelijke opdracht moet een opzeggelijkheid bevatten indien ze doorlopende of herhalende, zich in de tijd uitstrekkende, prestaties omvat.

HOOFDSTUK IX - Plaatsing

Art. 19. Overeenkomstig artikelen 14 en 47, § 3, van de wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten zijn de actieve en passieve deelnemers verplicht de door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning ontwikkelde elektronische communicatiemiddelen te gebruiken, met name voor de aankondiging van de gemeenschappelijke overeenkomst, het ontvangen van de offertes, alsook het bestellen op de gesloten gemeenschappelijke overeenkomst.

Art. 20. Onverminderd de artikelen 13 en 15 worden de actieve en passieve deelnemers in principe niet betrokken bij de keuze van de plaatsingsprocedure, de voorbereiding van de opdrachtdocumenten, de kwalitatieve selectie, de evaluatie van de offertes, de gunning en de sluiting van de overheidsopdracht. Enkel de aankoopcentrale die de plaatsing van de gemeenschappelijke overeenkomst beheert, is bevoegd voor de plaatsingsprocedure. Mits de aankoopcentrale ermee akkoord gaat, kunnen andere actieve of passieve deelnemers onder diens leiding deelnemen aan de plaatsingsprocedure van de gemeenschappelijke overeenkomst.

Art. 21. De aankoopcentrale licht het dienstencentrum Procurement in over de beslissingen die werden genomen in het kader van de plaatsingsprocedure. Na het sluiten van de gemeenschappelijke overeenkomst bezorgt de aankoopcentrale eveneens alle documenten met betrekking tot de opdracht aan het dienstencentrum Procurement. Deze documenten worden eveneens ter beschikking gesteld via de door de Federale Overheidsdienst Beleid en Ondersteuning ontwikkelde elektronische communicatiemiddelen.

Art. 22. In het geval dat de aankoopcentrale de gedeeltelijke of volledige niet-gunning van de gemeenschappelijke overeenkomst voor ogen heeft, zal dit voornemen worden voorgelegd aan het SFA. De betrokken aankoopcentrale zal in overleg met het SFA een plan van aanpak uitwerken om op de meest efficiënte wijze te kunnen voorzien in de behoeften van de deelnemers aan de gemeenschappelijke overeenkomst.

HOOFDSTUK - X - Monitoring

Art. 23. Het dienstencentrum Procurement bepaalt jaarlijks de indicatoren en streefcijfers die toelaten te bepalen in welke mate de doelstellingen van dit besluit worden bereikt. Deze worden geïntegreerd in het federaal aankoopbeleid, zoals bedoeld in artikel 8.

Bovendien ziet het dienstencentrum Procurement toe op het gebruik van de gemeenschappelijke overeenkomsten.

Art. 24. Het dienstencentrum Procurement staat in voor de continue opvolging van de indicatoren bedoeld in artikel 23 en stelt de resultaten voor in de nota federaal aankoopbeleid. Het SFA wordt eenmaal per jaar geïnformeerd over deze resultaten.

HOOFDSTUK - XI - Geschillen

Art. 25. De deelnemer die optreedt als aankoopcentrale treedt in rechte op in het kader van de geschillen die zich voordoen tijdens de plaatsing ervan.

Tenzij anders bepaald in de opdrachtdocumenten treedt iedere deelnemer in rechte op in het kader van de geschillen die zich voordoen tijdens de uitvoering van de opdrachten die hij geplaatst heeft in het kader van de gemeenschappelijke overeenkomst.

Tenzij anders bepaald in de opdrachtdocumenten, is iedere deelnemer, voor wat hem betreft, verantwoordelijk voor de uitvoering van de gemeenschappelijke overeenkomst.

In geval van verstoringen tijdens de uitvoering informeert de betrokken deelnemer de aankoopcentrale die de gemeenschappelijke overeenkomst gesloten heeft hierover.

Iedere deelnemer die als aankoopcentrale een gemeenschappelijke overeenkomst gesloten heeft, informeert op regelmatige basis het dienstencentrum Procurement over verstoringen tijdens de uitvoering van deze gemeenschappelijk overeenkomst.

HOOFDSTUK XII - Opheffings- en slotbepalingen

Art. 26. Het koninklijk besluit van 22 december 2017 inzake de federaal gecentraliseerde overheidsopdrachten in het kader van het federaal aankoopbeleid wordt opgeheven.

Art. 27. De minister van Ambtenarenzaken en de staatssecretaris voor Begroting zijn, ieder wat haar betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 20 januari 2023.

DECREET VAN 17 FEBRUARI 2023. - TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 22 DECEMBER 2017 OVER HET LOKAAL BESTUUR (BS 29/3/2023)

Dit Decreet legt onderstaande aanpassingen op aan de VERZEKERINGSPLICHT

Art. 5. In artikel 17, § 5, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden "deze paragraaf" vervangen door de woorden "het eerste lid";

2° het derde lid wordt vervangen door wat volgt:

"De gemeente sluit naast de verzekering, vermeld in het eerste lid, de volgende verzekeringen af:

1° een verzekering om de **bestuurdersaansprakelijkheid** te dekken die persoonlijk ten laste komt van gemeenteraadsleden bij de normale uitoefening van hun mandaat, als ze de gemeente vertegenwoordigen als lid van de raad van bestuur of als dagelijks bestuurder in een rechtspersoon indien die rechtspersoon geen bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten voor de vertegenwoordigende mandataris;

2° een verzekering voor **ongevallen** die de gemeenteraadsleden overkomen in het kader van de normale uitoefening van hun mandaat."

Art. 36. In artikel 159 van hetzelfde decreet wordt het derde lid vervangen door wat volgt:

"De gemeente of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn sluit naast de verzekering, vermeld in het eerste lid, de volgende verzekeringen af:

1° een verzekering om de bestuurdersaansprakelijkheid te dekken die persoonlijk ten laste komt van de burgemeester, de schepen, de voorzitter van het vast bureau of het lid van het vast bureau, bij de normale uitoefening van hun mandaat, als ze de gemeente of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn vertegenwoordigen als lid van de raad van bestuur of als dagelijks bestuurder in een rechtspersoon indien die rechtspersoon geen bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten voor de vertegenwoordigende mandataris;

2° een verzekering voor ongevallen van de burgemeester, de schepen, de voorzitter van het vast bureau, het lid van het vast bureau of de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst die zich voordoen bij de normale uitoefening van hun mandaat."

Art. 79. Aan artikel 396 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2021, wordt een derde paragraaf toegevoegd, die luidt als volgt:

" § 3. Het samenwerkingsverband sluit een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering af."

Art. 88. In artikel 474 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 25 mei 2018 en 16 juli 2021, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen paragraaf 1 en paragraaf 2 wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

" § 1/1. De vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn sluit een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering af;"

Art. 101. In artikel 536 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "en voor het bijwonen van de vergaderingen van het bijzonder comité voor de sociale dienst" opgeheven;

2° aan paragraaf 4 worden een tweede en een derde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

"De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van het eerste lid.

Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn sluit naast de verzekering, vermeld in het eerste lid, de volgende verzekeringen af:

1° een verzekering om de **bestuurdersaansprakelijkheid** te dekken die persoonlijk ten laste komt van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn bij de normale uitoefening van hun mandaat, als ze het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn vertegenwoordigen als lid van de raad van bestuur of als dagelijks bestuurder in een rechtspersoon indien die rechtspersoon geen bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten voor de vertegenwoordigende mandataris;

2° een verzekering voor **ongevallen** die de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn overkomen in het kader van de normale uitoefening van hun mandaat.";

3° er wordt een paragraaf 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

" § 5. Behalve in geval van herhaling is het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe leden van de raad voor maatschappelijk welzijn worden veroordeeld wegens een misdrijf dat ze hebben begaan bij de normale uitoefening van hun mandaat, met uitzondering van een persoonlijke inbreuk op de verkeersreglementering.

De regresvordering van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn ten aanzien van de veroordeelde leden van de raad voor maatschappelijk welzijn is beperkt tot de gevallen van bedrog, zware schuld of lichte schuld die bij hen meer dan gewoonlijk voorkomen."

Onze conclusie:

1. *Controleer uw verzekeringspolissen en laat deze verplichte uitbreidingen zo nodig ook in de voorwaarden opnemen*
2. *Onderzoek of er geen aangepaste verzekering op gemeenschappelijke kosten door de samenwerkingsverbanden kan afgesloten worden, teneinde individuele premie aanpassingen te vermijden*

RECHTSPAAK EUROPEES GERECHT LUXEMBURG
GEBUIK VAN BIJ SNELKOPPELING GELINKTE DOCUMENTEN BIJ OFFERTES
KUNNEN TERECHT GEWEERD WORDEN

ARREST VAN HET EUROPEES GERECHT (Luxemburg) (Derde kamer)

14 juni 2023 In zaak T-376/21,

„Overheidsopdrachten voor diensten – Aanbestedingsprocedure – Aanbieden van taalopleidingen aan de instellingen, organen en agentschappen van de Unie – Rangschikking van een inschrijver in de cascadeprocedure – Motiveringsplicht – Via een snelkoppeling toegankelijke onderdelen van de inschrijving – Kennelijke beoordelingsfouten – Misbruik van bevoegdheid”

In de procedure die aanleiding heeft gegeven tot het onderhavige geding heeft verzoeker op het platform eSubmission bepaalde onderdelen ingediend ter illustratie van het **technische voorstel in zijn inschrijving, die uitsluitend toegankelijk waren via snelkoppelingen in de inschrijving**. In het op 19 april 2021 toegezonden evaluatieschema en in de hierboven vermelde e-mail van 10 mei 2021 en brief van 25 mei 2021 heeft de Commissie verzoeker ervan op de hoogte gebracht dat zij deze onderdelen had afgewezen en ze niet had geëvalueerd omdat zij afweken van het bestek en omdat het risico bestond dat de inschrijving na de uiterste indieningsdatum door middel van die snelkoppelingen werd gewijzigd. De Commissie heeft dus aangenomen dat de uitsluitend via een snelkoppeling toegankelijke documenten ontbraken (hierna: „ontbrekende documentatie”).

Met zijn derde middel stelt verzoeker dat de Commissie een kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt door de via een snelkoppeling te raadplegen onderdelen van de inschrijving uit te sluiten.

Met zijn vijfde en laatste middel verwijt verzoeker de Commissie schending van de grondbeginselen van het aanbestedingsrecht – transparantie, gelijkheid en openstelling van overheidsopdrachten voor een zo ruim mogelijke mededinging – en van artikel 160 en artikel 167, lid 3, van het Financieel Reglement door alle percelen aan dezelfde inschrijver (consortium CLL) toe te wijzen.

Derde middel: kennelijke beoordelingsfout door geen rekening te houden met de via een snelkoppeling toegankelijke delen van de inschrijving

120 Met zijn derde middel verwijt verzoeker de Commissie een kennelijke beoordelingsfout doordat zij geen rekening heeft gehouden met de via een snelkoppeling toegankelijke delen van de inschrijving.

121 Ten eerste betoogt verzoeker dat hij wel via een snelkoppeling toegankelijke delen van de inschrijving op eSubmission mocht indienen, aangezien het bestek dat niet uitdrukkelijk verbod en de structuur en alle mogelijkheden van het technische voorstel dankzij snelkoppelingen beter kunnen worden bekeken.

122 Ten tweede betoogt hij dat de Commissie hem had moeten vragen om zijn handelwijze te onderbouwen en aanvullende stukken in te dienen indien zij dat nuttig achtte, aangezien de gehanteerde regel niet duidelijk was en verzoeker redelijkerwijs heeft kunnen menen dat het via een snelkoppeling in de inschrijving toegankelijke document zou worden meegenomen in de beoordeling.

123 In dit verband is verzoeker in de eerste plaats van mening dat het risico op wijziging van de inschrijving, dat de Commissie ertoe heeft gebracht om bepaalde documenten niet te evalueren, hypothetisch was. Volgens verzoeker is technisch aan te tonen dat de documenten niet zijn gewijzigd, aangezien alle documenten op de dag van indiening zijn vergrendeld. Om haar beoordelingsbevoegdheid daadwerkelijk uit te oefenen moest de Commissie volgens verzoeker dus nagaan of de litigieuze onderdelen gewijzigd waren of hem vragen op welke datum het via een snelkoppeling toegankelijke deel op het platform was ingediend, naar analogie met de regeling voor onnauwkeurige of onvolledige inschrijvingen, en niet het vermoeden hanteren dat verzoeker te kwader trouw was. In dit verband wijst verzoeker op de rechtspraak volgens welke de aanbestedende dienst kan vragen om een document waarvan het bestaan vóór de uiterste datum voor indiening van de inschrijving „objectief controleerbaar” is.

124 In de tweede plaats wijst verzoeker erop dat het comité dat voor de Commissie de inschrijvingen evalueerde in een eerdere aanbestedingsprocedure (HR/2020/OP/0004) voor de organisatie van taaltoetsen, waaraan hij ook had deelgenomen en waarbij de instructies voor indiening van de inschrijving dezelfde bewoordingen hadden, het gebruik van snelkoppelingen in verzoekers inschrijving had geaccepteerd. Aangezien het gunningsbesluit voor die aanbesteding aan verzoeker was meegedeeld vóór de datum waarop de inschrijvingen moesten worden ingediend voor de aanbesteding waarover het onderhavige geding wordt gevoerd, is verzoeker van mening dat hij terecht kon veronderstellen dat de snelkoppeling in de inschrijving door de Commissie zou worden geaccepteerd. De tegengestelde benadering bij de gunning van de onderhavige opdracht heeft dus zijn gewettigd vertrouwen geschonden en is willekeurig van aard.

125 Voorts betoogt verzoeker dat het argument van de Commissie inzake de regels voor indiening van inschrijvingen, op grond waarvan zij bepaalde onderdelen van de inschrijving heeft geweigerd, a posteriori is opgeworpen omdat er voor het eerst naar wordt verwezen in de brief van 25 mei 2021.

126 De desbetreffende regel voor de indiening van inschrijvingen via de toepassing eSubmission werkt namelijk uitsluitend als mechanisme om inschrijvingen uit te sluiten en heeft geen betrekking op documenten die bij de inschrijving horen. Op de litigieuze onderdelen is volgens verzoeker dus het gelijkheidsbeginsel van toepassing en niet deze uitsluitingsregeling.

127 Om aan te tonen dat de andere inschrijvers dezelfde verschoonbare dwaling hebben begaan als verzoeker, vraagt deze het Gerecht om de Commissie te gelasten informatie over te leggen betreffende de mate waarin de andere inschrijvers op perceel 3 en de andere percelen van de opdracht op dezelfde wijze documenten bij hun inschrijving hebben ingediend, en hoe de Commissie bij de evaluatie met die fout is omgegaan.

- 128 Verzoeker heeft tevens schermafdrukken aan het dossier toegevoegd van alle documenten die via een snelkoppeling toegankelijk zijn, met hun eigenschappen.
- 129 Het Koninkrijk Spanje deelt de argumenten van verzoeker en voegt nieuwe elementen toe.
- 130 Ten eerste draagt het Koninkrijk Spanje nieuwe feiten aan om aan te geven dat het bestek een impliciet noch expliciet verbod op snelkoppelingen bevatte.
- 131 Het Koninkrijk Spanje is in de eerste plaats van mening dat de Commissie het gebruik van snelkoppelingen voor de indiening van documenten via de toepassing eSubmission uitdrukkelijk had moeten uitsluiten, aangezien zij dat gebruik elders in het bestek wel had overwogen, met name bij de toegang tot de machtiging van degene die de inschrijving ondertekent en bij gegevens in een document dat voorzien is van een ISBN (International Standard Book Number).
- 132 In de tweede plaats merkt het Koninkrijk Spanje op dat het gebruik van een snelkoppeling in een document dat via eSubmission wordt ingediend, niet kan worden gelijkgesteld met de afwezigheid van dat document. Dit blijkt met name uit het feit dat de Commissie de inhoud van de via snelkoppelingen te openen documenten heeft geraadpleegd, hoewel zij deze als „niet ingediend” heeft aangemerkt.
- 133 In de derde plaats wijst het Koninkrijk Spanje erop dat de Commissie inconsequent is en ingaat tegen haar eigen handelwijze. Om te beginnen neemt de Commissie zelf tientallen snelkoppelingen op in contractdocumenten, maar is zij verbaasd dat de inschrijvers dezelfde techniek gebruiken. Vervolgens is het een van de doelstellingen van de aanbestedende dienst om de werkwijzen flexibel en met continue verbetering aan te passen aan hun doel, door gebruik te maken van de voordelen die de netwerken bieden. Tot slot heeft de Commissie bij de evaluatie van subcriterium 1.3 wel degelijk gebruikgemaakt van een snelkoppeling om het platform te evalueren, hoewel dit internetplatform voor opleidingen niet in de toepassing eSubmission was opgeslagen.
- 134 Ten tweede betoogt het Koninkrijk Spanje dat de Commissie het in artikel 41, lid 2, onder a), van het Handvest vastgelegde hoorrecht heeft geschonden, aangezien zij verzoeker niet heeft gevraagd om aan te tonen dat zijn inschrijving ongewijzigd was gebleven maar de betreffende documenten simpelweg heeft afgewezen.
- 135 De Commissie betwist de argumenten van verzoeker en die van het Koninkrijk Spanje, en concludeert tot afwijzing van het derde middel.
- 136 Met zijn derde middel betoogt verzoeker in wezen dat hij bepaalde documenten die deel uitmaakten van de inschrijving via snelkoppelingen mocht indienen en dat de Commissie rekening moest houden met deze documenten.
- 137 In de eerste plaats moet worden vastgesteld of verzoeker volgens het bestek bepaalde delen van zijn inschrijving mocht indienen via snelkoppelingen die leidden naar een document dat kon worden geopend op een website die onder verzoekers controle stond.
- 138 Op bladzijde 79 van het bestek staat dat „de inschrijvingen moeten worden ingediend via de toepassing eSubmission, volgens de instructies in de uitnodiging tot het indienen van inschrijvingen en in de praktische gids van eSubmission”. Daar staat tevens dat de technische offerte „alle nodige gegevens” moet bevatten om na te gaan of deze voldoet aan de eisen van het bestek en aan de gunningscriteria.
- 139 Het feit dat de aanbestedende dienst het werkwoord „indienen” en de zinsnede „via de toepassing” gebruikt, betekent zowel tekstueel als contextueel dat de „inschrijving” rechtstreeks op het platform eSubmission moet worden opgeslagen en dat slechts de documenten die deze procedure hebben doorlopen deel uitmaken van die inschrijving. Hieruit volgt dat snelkoppelingen zoals in verzoekers inschrijving niet zijn toegestaan omdat zij niet voldoen aan het hierboven aangehaalde vereiste in het bestek. De Commissie kan dus niet

worden verweten dat zij de documenten die via de betreffende snelkoppelingen worden geraadpleegd, niet in aanmerking heeft genomen.

140 Deze benadering komt overeen met de door eSubmission nagestreefde doelstelling om de indiening van inschrijvingen te faciliteren door middel van een beveiligde toepassing.

141 Tevens kan door de indiening via deze toepassing de naleving van het beginsel van gelijke behandeling van de inschrijvers in artikel 160, lid 1, van het Financieel Reglement worden gewaarborgd, doordat de aanbestedende dienst met deze werkwijze de controle over de ingediende documenten behoudt. Zo wordt elk risico voorkomen dat documenten die slechts via een snelkoppeling zijn te openen en dus niet rechtstreeks in de toepassing eSubmission zijn opgeslagen, worden gewijzigd.

142 In deze context moet worden opgemerkt dat een redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijver kan weten dat hij zijn inschrijving binnen de gestelde termijn moet indienen en dat deze daarna niet meer kan worden gewijzigd. Een dergelijke inschrijver kan bijgevolg niet uit het betreffende bestek afleiden dat hij in zijn inschrijving snelkoppelingen mag opnemen naar een document dat toegankelijk is op een website waarover hij controle uitoefent. Deze handelwijze is namelijk niet toegestaan door het bestek en garandeert overigens evenmin dat de betreffende documenten na de indieningstermijn van de inschrijvingen niet meer kunnen worden gewijzigd.

143 Aangezien snelkoppelingen in de inschrijving van verzoeker niet waren toegestaan, hoefde de Commissie bovendien niet na te gaan of de betreffende documenten waren gewijzigd en hoefde zij die documenten niet te accepteren.

144 Overigens bevonden die documenten zich hoe dan ook op een website waarover de inschrijver controle uitoefende, en wil verzoeker met zijn bewijzen aantonen dat de documenten niet zijn gewijzigd in plaats van dat zij niet gewijzigd konden worden. Meer bepaald kan met de door verzoeker ingediende verklaringen of schermafdrukken van documenteigenschappen of met het mogelijk in aanmerking te nemen certificaat waarnaar het Koninkrijk Spanje in zijn geschriften verwijst, niet worden aangetoond dat de betreffende documenten onder controle van de Commissie stonden en dus niet konden worden gewijzigd. Dat geldt ook voor de presentatie die verzoekers ICT-manager ter terechtzitting heeft gegeven, waarbij deze ook heeft benadrukt dat deze documenten wel gewijzigd konden worden maar dat iedere wijziging een spoor in verzoekers computersysteem zou hebben nagelaten.

145 Wat voorts het in punt 133 hierboven uiteengezette argument van het Koninkrijk Spanje betreft dat de Commissie inconsequent was en inging tegen haar eigen handelwijze, zij opgemerkt dat verzoeker voor subcriterium 1.3 het maximumaantal punten heeft gekregen, zodat deze vermeende fout van de Commissie in casu geen invloed kan hebben. Daarbij moet worden vastgesteld dat verzoeker dit subcriterium niet heeft betwist. Bijgevolg moet dit argument van de hand worden gewezen.

146 In de tweede plaats kan aan de gevolgtrekking in punt 143 hierboven niet worden afgedaan door verzoekers argument dat het gaat om een „objectief controlebaar” document en dat de Commissie hem dus had moeten vragen om de documenten die via een snelkoppeling toegankelijk waren, opnieuw in te dienen.

147 In dit verband zij opgemerkt dat in het door verzoeker genoemde arrest van 10 oktober 2013, Manova (C-336/12, EU:C:2013:647), wordt verwezen naar de mogelijkheid om een inschrijving te verbeteren of aan te vullen, om een eenvoudige verduidelijking aan te brengen of kennelijke materiële vergissingen te herstellen. In casu gaat het niet om een verduidelijking of verbetering maar om een nieuwe indiening van de documenten, die overigens in de tussentijd kunnen zijn gewijzigd. In het bijzonder volgt uit de rechtspraak dat het een inschrijver niet algemeen is toegestaan om de documenten in te dienen die volgens het bestek verplicht dienden te worden verstrekt, maar niet binnen de termijn voor indiening van de

inschrijvingen zijn overgelegd (arrest van 11 mei 2017, Archus en Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, punt 36). Gelet op deze rechtspraak hoefde de Commissie verzoeker niet te vragen om de via een snelkoppeling toegankelijke documenten opnieuw in te dienen.

148 In de derde plaats moet een analyse worden uitgevoerd van verzoekers argumenten die betrekking hebben op een schending van zijn gewettigd vertrouwen. Om te beginnen heeft verzoeker niet aangetoond dat de Commissie de verzekering heeft gegeven dat snelkoppelingen mochten worden gebruikt. Hoe dan ook kan een marktdeelnemer zich niet beroepen op het vertrouwensbeginsel indien de gedane toezeggingen niet overeenstemmen met de toepasselijke voorschriften (zie arresten van 7 oktober 2015, Accorinti e.a./ECB, T-79/13, EU:T:2015:756, punt 75 en aldaar aangehaalde rechtspraak, en 24 januari 2017, Nausicaa Anadyomène en Banque d'escompte/ECB, T-749/15, niet gepubliceerd, EU:T:2017:21, punt 81). Derhalve kunnen verzoekers argumenten inzake schending van zijn gewettigd vertrouwen niet slagen.

149 Wat in de vierde plaats de beweerde schending van het in artikel 41, lid 2, onder a), van het Handvest neergelegde hoorrecht betreft, die het Koninkrijk Spanje in zijn memorie in interventie aanvoert, moet worden opgemerkt dat het Handvest ook van toepassing is op aanbestedingsprocedures (zie in die zin arrest van 3 juli 2014, Kamino International Logistics en Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 en C-130/13, EU:C:2014:2041, punten 28-31). De inschrijver moet namelijk in staat worden gesteld om naar behoren zijn standpunt kenbaar te maken inzake de gegevens waarop de overheid zich voorneemt haar beslissing te baseren. Dit recht is gewaarborgd op het moment waarop hij zijn inschrijving indient, én doordat hij kan vragen om verduidelijking van het bestek. Het feit dat er na evaluatie van de inschrijvingen geen verdere fase meer is om aanvullende toelichtingen te verstrekken, vormt dus geen schending van artikel 41, lid 2, onder a), van het Handvest. Het argument betreffende schending van het hoorrecht moet daarom worden afgewezen.

150 Voorts heeft verzoeker het Gerecht verzocht om een maatregel van instructie vast te stellen, zoals is uiteengezet in punt 127 hierboven. Dit verzoek hoeft niet te worden ingewilligd, aangezien met name uit de punten 139 tot en met 142 hierboven volgt dat de noodzaak ervan voor de beslechting van het geschil zoals artikel 92, lid 3, van het Reglement voor de procesvoering vereist, niet aanwezig is. Wat betreft het verzoek van het Koninkrijk Spanje om een maatregel van instructie, moet erop worden gewezen dat een dergelijk verzoek overeenkomstig artikel 88 van het Reglement voor de procesvoering niet door het Koninkrijk Spanje, als interveniënt, mag worden ingediend omdat alleen de hoofdpartijen dit kunnen doen. Dit verzoek hoeft dus evenmin te worden ingewilligd.

151 Derhalve dient het gehele derde middel ongegrond te worden verklaard.

Vijfde middel: schending van de fundamentele beginselen van het aanbestedingsrecht

186 Met zijn vijfde middel voert verzoeker aan dat de Commissie zich niet houdt aan de doelstelling van het aanbestedingsrecht om de aanbestedingen van de instellingen van de Unie open te stellen voor een zo ruim mogelijke mededinging en toegankelijk te maken voor kleine en middelgrote ondernemingen, doordat zij alle percelen van de aanbesteding voor taalopleidingen heeft gegund aan één dienstverrichter, namelijk het consortium CLL.

187 Hij herinnert eraan dat de aanbestedende dienst volgens de rechtspraak van het Gerecht en het Hof de mededinging niet kunstmatig mag beperken. Het gaat om een verplichting in rechte die is afgeleid uit de algemene rechtsbeginselen waaraan die dienst is onderworpen.

188 Verzoeker betoogt namelijk dat de beoordelingsbevoegdheid concreet is uitgeoefend om alle percelen van de opdracht aan het consortium CLL te gunnen.

189 Hij herhaalt om te beginnen zijn onder het tweede middel aangevoerde argument dat de Commissie de inschrijvingen van het consortium CLL niet heeft vergeleken met de concurrerende inschrijvingen en daarmee de aanbestedingsprocedure heeft omzeild.

190 Voorts betoogt verzoeker dat de ongebruikelijke praktijk van de Commissie om de inschrijvingen van het consortium CLL op uniforme en vrijwel gelijkwaardige wijze te beoordelen met een maximale score voor twee derde van de criteria, er integendeel op wijst dat de beoordelingsbevoegdheid onvoldoende is uitgeoefend of althans de kwalitatieve criteria buiten werking zijn gesteld.

191 Bovendien stelt hij dat de opdrachten volgens de handelwijze van de Commissie inmiddels niet meer in percelen worden aangeboden en indien dat wel gebeurt aan één marktdeelnemer worden gegund. Verzoeker wijst in het bijzonder op de aanbesteding voor de organisatie van taaltoetsen, die aan één marktdeelnemer is gegund, voor de organisatie van taaltoetsen op afstand, die één perceel had, en voor taalondersteuningsdiensten via internet voor het programma Erasmus+, waarbij evenmin per taal een perceel was gemaakt. Tegen de achtergrond van deze aanwijzingen stelt verzoeker dat de Commissie er de laatste tijd naar streeft om bij één dienstverrichter in haar taalbehoeften te voorzien.

192 Het Koninkrijk Spanje verleent onder een meer procedurele invalshoek steun aan verzoekers middel.

193 Meer bepaald is het Koninkrijk Spanje van mening dat het beginsel van behoorlijk bestuur in artikel 41 van het Handvest en het algemeen transparantie- en objectiviteitsbeginsel inzake de evaluatie van inschrijvingen in een aanbestedingsprocedure, vereisen dat de evaluatie waarvoor waardeoordelen moeten worden geveld voorafgaat aan en losstaat van de evaluaties die het resultaat zijn van de toepassing van een wiskundige formule.

194 Volgens interveniënt kan de door de Commissie uitgevoerde evaluatieprocedure de aanbestedende dienst in de verleiding brengen om, zelfs onbewust, de evaluatie op grond van waardeoordelen zodanig aan te passen dat deze beslissend wordt, of althans de schijn daarvan wekken, door de evaluatie (van de technische offerte) waarvoor waardeoordelen moeten worden gegeven samen met de automatische evaluatie (van de economische offerte) uit te voeren.

195 Zonder garantie dat de technische offerte voorafgaand aan en los van de economische offerte is geëvalueerd, kan, indien de Commissie niet aangeeft hoe zij elk onderdeel van elk subcriterium heeft gewogen, volgens het Koninkrijk Spanje altijd vermoed worden dat de aanbestedende dienst, zelfs onbewust, zonder meer de voorkeur heeft gegeven aan de duurdere inschrijving, al was het maar omdat producten van hogere kwaliteit bij algemeen vooroordeel normaliter duurder zijn.

196 De Commissie betwist de argumenten van verzoeker en die van het Koninkrijk Spanje, en concludeert tot afwijzing van het vijfde middel.

197 Met zijn vijfde middel betoogt verzoeker in wezen dat de Commissie, door alle percelen van de opdracht voor taalopleidingen te gunnen aan één dienstverrichter, het consortium CLL, een oneerlijke praktijk hanteert en daarmee ingaat tegen het door het aanbestedingsrecht nagestreefde doel om de aanbestedingen van de instellingen van de Unie open te stellen voor een zo ruim mogelijke mededinging.

198 In dit verband zij eraan herinnerd dat een besluit volgens vaste rechtspraak slechts gebrekkig is wegens misbruik van bevoegdheid indien het op basis van objectieve, relevante en onderling overeenstemmende gegevens blijkt te zijn vastgesteld met het uitsluitende, of althans doorslaggevende oogmerk, andere doeleinden te bereiken dan die welke worden aangevoerd, of om zich te onttrekken aan de toepassing van een procedure waarin het Verdrag speciaal heeft voorzien om aan de omstandigheden van het geval het hoofd te bieden (zie in die zin arresten van 15 mei 2008, Spanje/Raad, C-442/04, EU:C:2008:276, punt 49 en aldaar aangehaalde rechtspraak; 8 juli 1999, Vlaamse Televisie Maatschappij/Commissie, T-266/97, EU:T:1999:144, punt 131, en 13 januari 2004, Thermenhotel Stoiser Franz e.a./Commissie, T-158/99, EU:T:2004:2, punt 164).

199 Dat is in casu niet het geval.

200 Wat ten eerste de doelstelling van aanbestedingsprocedures betreft, zij eraan herinnerd dat bij alle overheidsopdrachten volgens artikel 160, lid 2, van het Financieel Reglement wordt gezorgd voor een zo ruim mogelijke mededinging.

201 Tevens beoogt het beginsel van gelijke behandeling van de inschrijvers de ontwikkeling van een gezonde en daadwerkelijke mededinging tussen de aan een overheidsopdracht deelnemende ondernemingen te bevorderen en vereist het dat alle inschrijvers bij het opstellen van het in hun inschrijvingen gedane voorstel dezelfde kansen krijgen. Het betekent derhalve dat voor deze inschrijvingen voor alle mededingers dezelfde voorwaarden moeten gelden (arrest van 29 april 2004, Commissie/CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, punt 110).

202 In het licht van deze overwegingen kan een aanbestedende dienst niet worden verhinderd om alle percelen van een overheidsopdracht te gunnen aan dezelfde inschrijver, mits diens inschrijvingen economisch voordeliger waren dan die van alle andere inschrijvers en het beginsel van gelijke behandeling van de inschrijvers is geëerbiedigd, zodat tussen de deelnemers aan de aanbesteding daadwerkelijk een gezonde mededinging wordt verzekerd.

203 Derhalve moet worden vastgesteld dat verzoeker geen bewijs aanlevert ter ondersteuning van zijn betoog dat de door de betreffende aanbestedingsprocedure nagestreefde doelstelling niet is bereikt.

204 Ten tweede volgt nergens uit de stukken van het dossier dat de Commissie een ander doel heeft nagestreefd dan het evalueren van de twee inschrijvingen, overeenkomstig de bevoegdheden die haar daarvoor zijn verleend. Verzoeker draagt evenmin concrete gegevens aan waaruit enig favoritisme door de Commissie blijkt.

205 Ten derde moet ook verzoekers argument worden verworpen dat de kwalitatieve criteria „buiten werking zijn gesteld”. Zonder dat enig bewijs is aangedragen, kan niet worden vermoed dat de aanbestedende dienst de inschrijving te kwader trouw heeft beoordeeld.

206 Ten vierde zijn de door verzoeker aangevoerde aanwijzingen op grond van andere aanbestedingsprocedures kennelijk niet relevant voor het onderhavige geding, omdat elke procedure immers haar eigen kenmerken heeft.

207 In het kader van dit middel betoogt het Koninkrijk Spanje dat het beginsel van behoorlijk bestuur in artikel 41 van het Handvest vereist dat de kwaliteit van de technische offerte voorafgaand aan de prijs moet worden geëvalueerd, omdat anders kan worden vermoed dat de aanbestedende dienst zonder meer de voorkeur heeft gegeven aan de duurste inschrijving.

208 In dit verband moet in de eerste plaats worden vastgesteld dat het Koninkrijk Spanje geen bewijs of aanwijzing heeft aangedragen dat de Commissie eerst de prijs en daarna de kwaliteit van de inschrijvingen heeft geëvalueerd om uiteindelijk de voorkeur te geven aan de inschrijving van het consortium CLL. In de tweede plaats volgt noch uit het Financieel Reglement, noch uit de rechtspraak dat de kwaliteit van de technische offerte voorafgaand aan de prijs moet worden geëvalueerd. In de derde plaats heeft het Koninkrijk Spanje geen relevant bewijs aangedragen waaruit blijkt dat het beginsel van gelijke behandeling van de inschrijvers is geschonden doordat de inschrijvingen niet in twee fasen zijn geëvalueerd.

209 Het argument dat artikel 41 van het Handvest is geschonden faalt ook. In dit verband zij eraan herinnerd dat het vereiste van onpartijdigheid in de zin van deze bepaling twee elementen omvat. Om te beginnen dienen de leden van een orgaan onpartijdig te zijn in subjectieve zin, dat wil zeggen dat geen van zijn leden blijk mag geven van partijdigheid of persoonlijke vooringenomenheid; deze persoonlijke onpartijdigheid wordt vermoed tot bewijs van het tegendeel. Verder moet het orgaan onpartijdig zijn in objectieve zin, dat wil zeggen voldoende waarborgen bieden om elke gerechtvaardigde twijfel dienaangaande uit te sluiten (zie naar analogie arresten van 1 juli 2008, Chronopost en La Poste/UFEX e.a., C-341/06 P en C-342/06 P, EU:C:2008:375, punt 54, en 11 juli 2013, Ziegler/Commissie, C-439/11 P,

EU:C:2013:513, punt 155). In casu moet worden vastgesteld dat het Koninkrijk Spanje niet heeft betoogd dat de leden van het comité in subjectieve zin partijdig zijn, en ook niet heeft aangetoond dat het ontbreken van een overigens niet door de Uniewetgever bepaalde verplichting om de kwaliteit van de technische offerte vóór de prijs te evalueren, in casu met name heeft geleid tot schending van het gelijkheidsbeginsel. Derhalve moet worden vastgesteld dat het Koninkrijk Spanje op dit punt geen legitieme twijfel heeft kunnen aantonen.

210 Bijgevolg moet ook het vijfde middel ongegrond worden verklaard.

Onze conclusie:

neem in uw bestekken een passende bepaling op waarbij u zelf het gebruik van hyperlinks en snelkoppeling naar documenten verbiedt en de aldus overgemaakte documenten als niet meegegeeld beschouwd

RECHTSPRAAK GRONDWETTELIJK HOF

VERZEKERING VAN DE GRONDVERZAKKING VEROORZAAKT DOOR DROOGTE BLIJFT VERZEKERD IN DE BRANDVERZEKERING EENVOUDIGE RISICO'S

HET BEROEP INGESTELD DOOR EEN AANTAL VERZEKERAARS TOT VERNIERTIGING VAN EEN AANTAL BEPALINGEEN UIT DE INTERPRETATIEVE WET VAN DE WET VAN 29 OKTOBER 2021 IS DOOR HET GRONDWETTELIJK HOF VERWORPEN

GRONDWETTELIJK HOF ARREST NR. 86/2023 VAN 1 JUNI 2023

B.1.1. Het **beroep tot vernietiging** is gericht tegen **artikel 2 van de wet van 29 oktober 2021** met als opschrift « interpretatieve wet van artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen » (hierna: de wet van 29 oktober 2021), dat beoogt een **authentieke uitlegging te geven van artikel 124, § 1, d)** van de wet van 4 april 2014 « betreffende de verzekeringen » (hierna: de wet van 4 april 2014).

B.1.2. Krachtens artikel 123, eerste lid, van de wet van 4 april 2014 dient de verzekeraar van een brandverzekeringsovereenkomst die dekking verleent voor eenvoudige risico's, verplicht de waarborg te verlenen tegen de volgende natuurrampen : een aardbeving, een overstroming, een overlopen of een opstuwing van openbare riolen en een aardverschuiving of grondverzakking.

Artikel 124, § 1, van dezelfde wet definieert de gebeurtenissen die als natuurramp worden beschouwd :

« Onder natuurramp wordt verstaan :

a) hetzij een overstroming, te weten het buiten de oevers treden van waterlopen, kanalen, meren, vijvers of zeeën ten gevolge van atmosferische neerslag, het afvloeien van water wegens onvoldoende absorptie door de grond ten gevolge van atmosferische neerslag, het smelten van sneeuw of ijs, een dijkbreuk of een vloedgolf, alsmede de aardverschuivingen of grondverzakkingen die eruit voortvloeien;

b) hetzij een aardbeving van natuurlijke oorsprong die
- tegen dit gevaar verzekerbare goederen vernietigt, breekt of beschadigt binnen 10 kilometer van het verzekerde gebouw,
- of werd geregistreerd met een minimum magnitude van vier graden op de schaal van Richter, alsmede de overstromingen, het overlopen of het opstuwen van openbare riolen, de aardverschuivingen of grondverzakkingen die eruit voortvloeien;

c) hetzij een overlopen of een opstuwning van openbare riolen veroorzaakt door het wassen van het water of door atmosferische neerslag, een storm, het smelten van sneeuw of ijs of een overstroming;

d) hetzij een aardverschuiving of grondverzakking, te weten een beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag, die goederen vernietigt of beschadigt, welke geheel of ten dele te wijten is aan een natuurlijk fenomeen anders dan een overstroming of een aardbeving ».

Die bepaling vindt haar oorsprong in de wet van 17 september 2005 « tot wijziging wat de verzekering tegen natuurrampen betreft, van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst en de wet van 12 juli 1976 betreffende het herstel van zekere schade veroorzaakt aan private goederen door natuurrampen » (hierna : de wet van 17 september 2005), die een nagenoeg identieke bepaling heeft ingevoegd in de wet van 25 juni 1992 « op de landverzekeringsovereenkomst » (hierna : de wet van 25 juni 1992). Laatstgenoemde wet werd vervolgens gecodificeerd in de wet van 4 april 2014.

B.1.3. Blijkens de parlementaire voorbereiding van de wet van 29 oktober 2021 is er vervolgens rechtsonzekerheid ontstaan inzake de dekking door de brandverzekeringsspolis van **schade aan woningen veroorzaakt door droogte**. Meer in het bijzonder bleek dat verzekeringsmaatschappijen soms weigeren om de schade aan woningen vanwege droogte te dekken, omdat het krimpen van de hele ondergrond volgens hen geen « beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag » is, en dus geen « aardverschuiving of grondverzakking » in de zin van artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014 uitmaakt (Parl. St., Kamer, 2019-2020, DOC 55-1022/001, p. 3).

Om aan die rechtsonzekerheid een einde te maken, achtte de wetgever het nodig om via « een interpretatieve wet [te verduidelijken] dat krimp van de bodem, te wijten aan droogte, als grondverzakking valt binnen het toepassingsgebied van de huidige wet » (ibid., p. 4).

Daartoe bepaalt het bestreden artikel 2 van de wet van 29 oktober 2021 :
« Artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen wordt in die zin uitgelegd dat onder de woorden ` een beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag, die goederen vernietigt of beschadigt, welke geheel of ten dele te wijten is aan een natuurlijk fenomeen anders dan een overstroming of een aardbeving ' onder meer moet worden begrepen een inklinken van een belangrijke massa van de bodemlaag, waardoor goederen worden vernield of beschadigd, dat geheel of ten dele het gevolg is van een langdurige periode van droogte ».

B.4.1. Het eerste middel in de zaken nrs. 7760 en 7808 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de artikelen 13 en 84 ervan, met het beginsel van de rechtsstaat, met het beginsel van niet-retroactiviteit, met het rechtszekerheidsbeginsel, met het vertrouwensbeginsel en met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Het tweede middel in de zaken nrs. 7760 en 7808 is afgeleid uit de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel, en van artikel 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

B.4.2. De verzoekende partijen voeren in essentie aan dat de bestreden bepaling geen interpretatieve bepaling is, doch wel een nieuwe rechtsregel met terugwerkende kracht, in zoverre zij het toepassingsgebied van de uitgelegde bepaling uitbreidt. De wetgever zou aldus ingrijpen in hangende rechtsgedingen, zonder dat zulks verantwoord kan worden door uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang. Voorts zou de bestreden bepaling aldus afbreuk doen aan het belang van de rechtsonderhorigen om de rechtsgevolgen van hun handelingen te kunnen voorzien, doordat zij de verzekeringsondernemingen zou dwingen om met terugwerkende kracht een risico te dekken. Tot slot zou het eigendomsrecht in het gedrang komen, doordat de rechtmatige juridische aanspraken van de verzoekende partijen op retroactieve wijze worden ontkracht.

B.4.3. Aangezien de beide middelen nauw met elkaar zijn verbonden, onderzoekt het Hof ze samen.

B.5.1. De Ministerraad voert in zijn memorie van wederantwoord aan dat het tweede middel in de zaak nr. 7760 niet-ontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op het eigendomsrecht, omdat de verzoekende partijen die grief in hun memorie van antwoord niet overnemen.

Voorts voert de tussenkomende partij aan dat het Hof niet rechtstreeks vermag te toetsen aan de aangevoerde algemene rechtsbeginselen.

B.5.2. Om te voldoen aan de vereisten van artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989, moeten de middelen van het verzoekschrift te kennen geven welke van de regels waarvan het Hof de naleving waarborgt, zouden zijn geschonden, alsook welke de bepalingen zijn die deze regels zouden schenden, en uiteenzetten in welk opzicht die regels door de bedoelde bepalingen zouden zijn geschonden.

B.5.3. De verzoekende partijen zetten in hun verzoekschrift op duidelijke wijze uiteen in welk opzicht de bestreden bepaling afbreuk zou doen aan het eigendomsrecht, dat wordt gewaarborgd bij artikel 16 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Het loutere feit dat de verzoekende partijen die grief niet herhalen in hun memorie van antwoord, volstaat niet om het middel onontvankelijk te verklaren.

Voorts worden de algemene beginselen waaraan het Hof niet vermag rechtstreeks te toetsen, samen aangevoerd met grondwetsbepalingen waaraan het Hof wel vermag

rechtstreeks te toetsen, zodat al die bepalingen in onderlinge samenhang moeten worden gelezen.

Tot slot blijkt uit de memories van de Ministerraad en de tussenkomenende partij dat zij op adequate wijze hebben kunnen antwoorden op de diverse grieven van de verzoekende partijen.

B.5.4. De excepties worden verworpen.

B.6.1. Luidens artikel 84 van de Grondwet kan alleen de wet een authentieke uitlegging van de wetten geven.

Een wetsbepaling is interpretatief wanneer ze aan een wetsbepaling de betekenis geeft die de wetgever bij de aanneming ervan heeft willen geven en die zij redelijkerwijze kon krijgen. Het behoort dus tot het wezen van een dergelijke wetsbepaling dat zij terugwerkt tot op de datum van inwerkingtreding van de wetsbepaling die zij interpreteert.

De waarborg van de niet-retroactiviteit van de wetten zou echter niet kunnen worden omzeild door het enkele feit dat een wetsbepaling met terugwerkende kracht als een interpretatieve wetsbepaling zou worden voorgesteld.

B.6.2. Een interpretatieve bepaling vindt haar bestaansreden in het opheffen van de rechtsonzekerheid die is ontstaan door het onzekere of het betwiste karakter van een wetsbepaling.

B.7.1. In de parlementaire voorbereiding van de bestreden bepaling wordt vermeld: « De droogte van de laatste jaren blijft niet zonder gevolgen. Door de dorre ondergrond lopen steeds meer woningen die gebouwd zijn op kleigrond zware schade op. Wanneer huizen door de droogte verzakken, is dat voor een deel te wijten aan de klimaatopwarming. Huizen die op kleigrond zijn gebouwd hebben daar méér van te lijden, de bodem krimpt en zakt in. Dat zien we ook in gebieden met vergelijkbare ondergronden in bijvoorbeeld Nederland.

Het probleem voor de gedupeerden is dat verzekeringsmaatschappijen soms weigeren om de schade te dekken waardoor de betrokken eigenaars met een gepeperde factuur achterblijven.

In 2005 werd een aanpassing van de wet betreffende de verzekeringen goedgekeurd zodat dergelijke schade gedekt werd door de verzekering. Schade veroorzaakt door een natuurramp werd toen opgenomen in de woningverzekering. Om gedekt te zijn hoefde de bodem niet plotseling te verzakken en hoefde het niet uitsluitend om een natuurlijk fenomeen te gaan. Het was dus essentieel dat alle verzakkingen die ten minste gedeeltelijk het gevolg waren van een natuurverschijnsel, zouden worden vergoed.

De verantwoording van de aanpassing luidde als volgt:

De vereiste dat de beweging van de bodemlaag plots moet zijn wordt weggelaten omdat deze tot verwarring kan aanleiding geven. Aardverschuivingen of verzakkingen kunnen immers ook het resultaat zijn van een traag en onzichtbaar proces. Hierdoor wordt alleszins geen afbreuk gedaan aan de verantwoordelijkheid van de overheid of burgers in het nemen van de nodige beschermende maatregelen bij zichtbare of gekende verschuivingen of verzakkingen. Het is enkel essentieel dat alle aardverschuivingen of verzakkingen die geheel

of ten dele het gevolg zijn van een natuurlijk fenomeen gedekt worden. '.

Verzekeraars mogen zelf oordelen of een grondverzakking geheel of gedeeltelijk te wijten is aan een menselijk of natuurlijk fenomeen.

Helaas misbruiken sommige verzekeraars dit en beweren ze dat het krimpen van de grond geen verzakking is. Volgens hen is de krimp van de hele ondergrond geen beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag, zoals vereist door de wet. Hun redenering is dat het pas volstaat als een ' uitzonderlijke ' massa van de bodemlaag beweegt. Bovendien menen die verzekeraars dat het niet bewezen is dat de krimp van de bodem te wijten is aan de droogte.

In artikel 124, § 1, d) van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen wordt de bepaling in kwestie als volgt beschreven :

' d) hetzij een aardverschuiving of grondverzakking, te weten een beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag, die goederen vernielt of beschadigt, welke geheel of ten dele te wijten is aan een natuurlijk fenomeen anders dan een overstroming of een aardbeving. '.

Om deze misverstanden te verhelpen is er nood aan een interpretatieve wet die verduidelijkt dat krimp van de bodem, te wijten aan droogte, als grondverzakking valt binnen het toepassingsgebied van de huidige wet.

Een wijziging van de wet is geen goede optie, omdat deze wijziging de verzekeraars slechts tot dekking zou verplichten vanaf haar inwerkingtreding, in plaats van rechtszekerheid te bieden voor de reeds vastgestelde verzakkingen » (Parl. St., Kamer, 2019-2020, DOC 55-1022/001, pp. 3-4).

Aldus blijkt dat de wetgever bij de bestreden bepaling een einde heeft willen maken aan de rechtsonzekerheid die voortvloeide uit de verschillende toepassing die de verzekeraars maakten van artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014.

Die rechtsonzekerheid inzake de interpretatie van artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014 werd ook vastgesteld door de afdeling wetgeving van de Raad van State in haar advies inzake het wetsontwerp dat heeft geleid tot de bestreden bepaling :

« Wat betreft de vereiste dat de te interpreteren bepaling onduidelijk moet zijn en voor een verschillende interpretatie vatbaar, kan melding worden gemaakt van een recente rechtspraakanalyse die werd uitgevoerd door de FOD Economie in welk verband door de Staatssecretaris voor Begroting en Consumentenbescherming in de Commissie voor economie, consumentenbescherming en digitale agenda van 28 april 2021 het volgende werd verklaard :

' (...) Ik geef u nu de argumenten die consumenten en verzekeraars ter zake aanhalen. De consumenten argumenteren dat de wettelijke waarborg speelt omdat de grond in beweging is en dit te wijten is aan een natuurlijk fenomeen, waardoor schade ontstaat. Ze verwijzen naar de tekst van artikel 124, § 1, d) en naar de polisvoorwaarden van hun verzekeraar, die de bewoordingen van deze wettekst meestal integraal heeft overgenomen. De verzekeraars wijzen de aangifte af omdat er geen sprake is van verdwijning van aarde, terwijl dat wel zo is bij een aardverschuiving of een aardverzakking. Bij inklinking is er [geen] sprake van een

verzakking in de zin van een beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag. Er is wel sprake van een wijziging in het volume van de ondergrond.

(...)

We hebben aan de FOD Economie opdracht gegeven om een juridische analyse te maken van de huidige wetgeving omdat de rechtspraak op dit moment zeer uiteenlopend is. Uit een eerste analyse blijkt uit het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg in Namen van 2014 en het arrest van 10 mei 2016 van het hof van beroep van Luik dat deze zaak niet onder de verzekeringswet valt, terwijl uit de arresten van 20 juni 2017 van het hof van beroep van Mons en dat van 16 maart 2017 van het hof van beroep van Gent, evenals uit het vonnis van 2 december 2020 van de ondernemingsrechtbank Gent, afdeling Kortrijk, blijkt dat deze zaken wel onder de wet ressorteren. Op zijn minst kunnen we dus zeggen dat de rechtspraak in deze geen duidelijk beeld geeft. (...) '.

Daargelaten de vraag wat de huidige meerderheidsstrekking is in de rechtspraak, blijkt uit het aangehaalde citaat dat de geïnterpreteerde bepaling effectief aanleiding lijkt te geven tot uiteenlopende argumenten en interpretaties » (Parl. St., Kamer, 2020-2021, DOC 55-1022/002, pp. 6-7).

B.7.2. Om de betekenis te achterhalen die de wetgever bij de aanneming heeft willen geven aan artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014, baseert de wetgever zich op de parlementaire voorbereiding van de wet van 17 september 2005. De definitie van het begrip « aardverschuiving of grondverzakking » werd oorspronkelijk immers bij die wet van 17 september 2005 ingevoerd in de wet van 25 juni 1992, en vervolgens ongewijzigd overgenomen in artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014.

Uit die parlementaire voorbereiding van de wet van 17 september 2005 blijkt dat in de initieel voorgestelde definitie van het begrip « aardverschuiving of grondverzakking » werd vermeld dat het moest gaan om « een plotse beweging te wijten aan een natuurlijk fenomeen, met uitzondering van de aardbeving, van een belangrijke massa van de bodemlaag die goederen vernielt of beschadigt » (Parl. St., Kamer, 2004-2005, DOC 51-1732/001, p. 39).

De vereiste dat de beweging van de bodem plots moet zijn, werd uiteindelijk geschrapt omdat die vereiste volgens de wetgever aanleiding kon geven tot verwarring:

« Aardverschuivingen of verzakkingen kunnen immers ook het resultaat zijn van een traag en onzichtbaar proces. Hierdoor wordt alleszins geen afbreuk gedaan aan de verantwoordelijkheid van de overheid of burgers in het nemen van de nodige beschermende maatregelen bij zichtbare of gekende verschuivingen of verzakkingen. Het is enkel essentieel dat alle aardverschuivingen of verzakkingen die geheel of ten dele het gevolg zijn van een natuurlijk fenomeen gedekt worden » (Parl. St., Kamer, 2004-2005, DOC 51-1732/002, p. 3).

B.7.3. Uit die parlementaire voorbereiding volgt dat artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014 steeds beoogde alle aardverschuivingen of verzakkingen die geheel of ten dele het gevolg zijn van een natuurlijk fenomeen, anders dan een overstroming of aardbeving, te dekken.

Het kan aldus worden aangenomen dat het steeds de bedoeling van de wetgever was om

het « inklinken van een belangrijke massa van de bodemlaag [...] dat geheel of ten dele het gevolg is van een langdurige periode van droogte » te beschouwen als een « aardverschuiving of grondverzakking » overeenkomstig artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014. In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren, is er bij een dergelijke inklinking immers evenzeer sprake van een « beweging van een belangrijke massa van de bodemlaag [...] welke geheel of ten dele te wijten is aan een natuurlijk fenomeen » in de zin van de voormelde bepaling.

B.7.4. Uit het voorgaande blijkt dat de wetgever met het bestreden artikel 2 van de wet van 29 oktober 2021 de rechtsonzekerheid beoogde te verhelpen die was ontstaan ingevolge uiteenlopende interpretaties van artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014. De bestreden bepaling geeft aan dat artikel een betekenis die de wetgever bij de aanneming ervan heeft willen geven en die het redelijkerwijze kon krijgen.

B.7.5. Het bestreden artikel 2 van de wet van 29 oktober 2021 is derhalve een interpretatieve bepaling. De terugwerkende kracht van de bestreden bepaling, die door de verzoekende partijen wordt aangeklaagd, wordt verantwoord door het interpretatieve karakter ervan.

B.7.6. Het eerste en het tweede middel zijn niet gegrond.

Ten aanzien van het derde middel

B.8. In het derde middel voeren de verzoekende partijen een schending aan van artikel 6, § 1, V, eerste lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en van het beginsel van de federale loyaleit, in samenhang gelezen met het redelijkheids- en evenredigheidsbeginsel. Door het inklinken van de bodem ten gevolge van langdurige droogte te beschouwen als een verzekeraar risico onder artikel 124 van de wet van 4 april 2014, zou de bestreden bepaling afbreuk doen aan de bevoegdheid van de gewesten voor het landbouwbeleid, met inbegrip van de erkenning en financiering van de tegemoetkoming naar aanleiding van schade veroorzaakt door landbouwrampen.

B.9. Aangezien het bestreden artikel 2 van de wet van 29 oktober 2021 een interpretatieve wetsbepaling is, wijzigt het niet de draagwijdte van de bepaling die het interpreteert. De verplichting voor de verzekeraar van een brandverzekeringsovereenkomst die dekking verleent voor eenvoudige risico's om de waarborg te verlenen tegen « een inklinken van een belangrijke massa van de bodemlaag [...] dat geheel of ten dele het gevolg is van een langdurige periode van droogte », vindt bijgevolg niet haar oorsprong in de bestreden bepaling, doch wel in het geïnterpreteerde artikel 124, § 1, d), van de wet van 4 april 2014. De aangevoerde grief kan niet worden toegeschreven aan de bestreden bepaling.

B.10. Het derde middel is niet gegrond.

Om die redenen,

het Hof

verwerpt de beroepen.

Onze Conclusie : er wordt met deze beschikking een einde gemaakte aan de onzekerheid over de tussenkomst van de brandverzekeraars bij schade aan gebouwen te wijten aan droogte, maar hierbij rijst dan onmiddellijk ook de vraag naar de toekomstige weerslag van deze interpretatieve wet op het niveau van de verzekeringspremies, in een sector waar recente andere natuurverschijnselen al tot een verhoogde tussenkomst hebben geleid.

Voor de aanbesteders lijkt het me dan ook opptuun om de huidige interessante premievoeten onwizigbaar voor een ruime periode vast te klikken teneinde bij een jaarlijks opzegbare polis niet met verrassende verhogingen geconfronteerd te worden.

ARRESTEN RAAD VAN STATE

SELECTIECRITERIA FINANCIËLE DRAAGKRACHT WEERHOUDEN VAN RECENT OPGERICHTE INSCHRIJVER MOET SPECIFIEK GEMOTIVEERD WORDEN

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER
ARREST nr. 257.048 van 4 juli 2023

De gekozen inschrijver blijkt te zijn opgericht bij notariële akte verleden op 24 januari 2022. **Deze onderneming bestond op het ogenblik van de uiterste datum voor het indienen van de offertes op 6 maart 2023 dus nog maar een goed jaar. Aldus kon zij ipso facto niet voldoen aan de voormelde besteksvereiste van het voorleggen van drie jaarrekeningen en de betrokken boekhoudkundige ratio's van de afgelopen drie boekjaren.** Zij voegt bij haar offerte wel een rapport “Bezittingen en schulden. Resultatenrekening” van de bv CSC voor de periode 24 januari 2022 – 31 december 2022 en een attest van een externe boekhouder met opgave van de drie gevraagde ratio's, het balanstotaal, de omzet en de winst vóór belastingen van 2022, waaruit positieve cijfers blijken.

11. Met de verwerende partij lijkt te kunnen worden vastgesteld dat de betrokken bestekbepaling op het eerste gezicht niet zo “absoluut” is opgesteld dat ondernemingen die nog geen drie jaar bestaan “automatisch” zijn uitgesloten.

Zij maakt integendeel aannemelijk dat **de vraag tot het opgeven van ratio's en jaarrekeningen van de afgelopen drie jaar moet worden gelezen in het licht van de doelstelling van de controle, namelijk de bescherming van de aanbestedende overheid tegen een risico van discontinuïteit** van de inschrijver bij de uitvoering van de opdracht, en in het licht van het voorwerp van de opdracht, een raamovereenkomst met een beperkte waarde. Zij lijkt er terecht op te wijzen dat de aanbestedende overheid in deze bestekbepaling, gelezen in samenhang met artikel 67, § 1, derde lid, van het koninklijk

besluit plaatsing 2017, zich het recht heeft voorbehouden om ook rekening te houden met andere elementen; dat uit deze bestekbepaling niet de bedoeling van de aanbestedende overheid blijkt om ondernemingen die minder dan drie jaar bestaan “automatisch” uit te sluiten.

De verwijzing naar 's Raads arrest nr. 218.931 lijkt in dit verband niet relevant, gelet op de andere feitelijke en juridische context.

In zoverre de verzoekende partij in het eerste middel van een andere lezing van het bestek uitgaat, is het middel niet ernstig.

12. Evenwel lijkt het motief in het gunningverslag dat uit “enkel de ratio's en de jaarrekening van het eerste boekjaar [...] blijkt dat er geen reden is om aan te nemen dat de continuïteit van de opdracht niet kan worden gegarandeerd” in het licht van de voornoemde bestekbepaling op het eerste gezicht niet afdoende.

Met de verzoekende partij lijkt immers te moeten worden aangenomen dat uit één enkel boekjaar niet hetzelfde beeld over de continuïteit van een onderneming kan worden afgeleid als uit drie boekjaren. De ratio's en de jaarrekening van het eerste boekjaar zonder meer als bewijs aanvaarden, lijkt in strijd te zijn met de voornoemde bestekbepaling waarin wordt gesteld dat de doelstelling van de controle van de gevraagde bewijsmiddelen precies erin bestaat te controleren of er geen risico op discontinuïteit van de inschrijver is, wat niet wordt aangenomen “indien gedurende de laatste drie (3) boekjaren twee maal een negatief eigen vermogen of twee maal verlies voor belasting wordt vastgesteld”.

In het licht van het normdoel van de voornoemde bestekbepaling diende de verwerende partij nader te onderzoeken en te motiveren waarom zij van mening was dat de gekozen inschrijver voldoet aan de vereiste van financiële en economische draagkracht, en in het bijzonder op grond van welke bijkomende elementen zij heeft gesteund om aan te nemen dat er geen risico zou bestaan op discontinuïteit van de inschrijver, ondanks het feit dat de betrokken onderneming nog maar elf maanden bestaat. Een onderzoek dat beperkt blijft tot de weinigzeggende vermelding dat “er geen reden is om aan te nemen dat de continuïteit van de opdracht niet kan worden gegarandeerd”, kan in dit verband op het eerste gezicht niet volstaan.

In zoverre de verzoekende partij in het eerste middel aanvoert dat de offerte van de gekozen inschrijver niet zorgvuldig lijkt te zijn onderzocht en dat het motief om hem te selecteren, in het licht van de “doelstelling” van de voornoemde bestekbepaling, niet afdoende is, is het middel ernstig.

13. De motieven die de verwerende partij thans in haar nota opgeeft, ter verantwoording van haar oordeel dat de gekozen inschrijver te dezen voldoet aan de vereisten inzake financiële en economische draagkracht, kunnen dit gebrek aan een afdoende motivering niet remediëren. Deze motieven zijn immers niet terug te vinden in enig stuk van het administratief dossier en de verwerende partij toont niet aan dat ze enige rol hebben gespeeld bij het nemen van de bestreden beslissing.

De tussenkomende partij verwijst ter terechtzitting in dit verband naar de rechtspraak van de Raad van State volgens welke, wanneer er geen bijzondere problemen zijn gerezen bij het

selectieonderzoek, de formelemotiveringsplicht niet vereist dat dit onderzoek *in extenso* wordt weergegeven in het gunningsverslag of in de bestreden beslissing.

Evenwel lijken de voornoemde concrete omstandigheden, waarbij een inschrijver niet in staat is om de jaarrekeningen van de laatste drie jaren voor te leggen zoals wordt gevraagd in het bestek, te dezen op het eerste gezicht **wel aanleiding te moeten geven tot een ruimere motiveringsverplichting.**

14. Het eerste middel is, in de besproken mate, ernstig. Die vaststelling volstaat om de bestreden gunningsbeslissing in haar uitvoering te schorsen.

VORMELIJKE VEREISTEN BIJ INDIENING BAFO OF NIET ? RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER ARREST nr. 256.928 van 23 juni 2023

In een eerste onderdeel voert zij in essentie aan dat de verwerende partij het e-**Tenderingplatform weliswaar heeft gebruikt voor het opvragen van de eerste offertes, maar dat zij de inschrijvers vervolgens heeft gevraagd een BAFO in te dienen per e-mail.** Aldus heeft de verwerende partij de verplichting tot het gebruik van het e-Tenderingplatform, zoals deze voortvloeit uit artikel 14, §§ 1 en 7, van de wet overheidsopdrachten 2016, miskend.

In een tweede onderdeel voert de verzoekende partij in essentie aan dat, doordat het e-Tenderingplatform niet is gebruikt voor het indienen van de BAFO's, de opdracht is gegund op basis van finale offertes die niet overeenkomstig artikel 42, § 2, van het koninklijk besluit plaatsing 2017 globaal werden ondertekend met een gekwalificeerde elektronische handtekening op het indieningsrapport. De door de verwerende partij vooropgestelde wijze van indiening, met een e-mail, maakt een dergelijke ondertekening immers onmogelijk. Alleszins is het niet duidelijk of en in welke mate de BAFO van de gekozen inschrijver correct werd ondertekend.

27. In de toelichting bij het eerste onderdeel wijst de verzoekende partij erop dat de verwerende partij de inschrijvers op 1 maart 2023 heeft uitgenodigd om hun BAFO te bezorgen op een welbepaald e-mailadres.

Voorts verklaart zij haar belang bij dit onderdeel door erop te wijzen dat, doordat de BAFO's ingediend werden per e-mail, zij onmogelijk kan "verifiëren of beide inschrijvers dezelfde informatie hebben verkregen (onder meer over de beoordeling van het gunningscriterium 'prijs') voorafgaand aan indiening van de BAFO. Daarnaast is het voor de verzoekende partij niet duidelijk of de gekozen inschrijver even veel (of beter: even weinig) tijd kreeg om een BAFO voor te bereiden en in te dienen".

Ten slotte staat het volgens de verzoekende partij ook vast dat de verwerende partij noch in de bestreden beslissing, noch elders motiveert “waarom zij van mening zou zijn dat de BAFO’s niet via e-Tendering moesten worden ingediend”. In elk geval bestaat er voor het indienen van de BAFO’s per e-mail geen aanwijsbare reden of pertinent of draagkrachtig motief.

28. In de toelichting bij het tweede onderdeel voert de verzoekende partij aan dat de verwerende partij, door de inschrijvers op te dragen om hun BAFO met een e-mail in te dienen, die inschrijvers niet in de mogelijkheid heeft gesteld om de BAFO te ondertekenen in overeenstemming met de vereisten van artikel 42 van het koninklijk besluit plaatsing 2017. Volgens die bepaling moeten minstens de initiële offerte en de definitieve offerte worden ondertekend aan de hand van een elektronische, gekwalificeerde handtekening, geplaatst op het indieningsrapport in e-Tendering.

Zij verantwoordt haar belang bij dit onderdeel door erop te wijzen dat de vaststelling dat de BAFO’s niet overeenkomstig artikel 42 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 zijn ondertekend, betekent dat beide offertes met toepassing van artikel 76 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 substantieel onregelmatig moesten worden verklaard. Een heraanbesteding of minstens een herneming van de opdracht vóór het indienen van de BAFO zou zich dan opdringen. In beide gevallen zou de verzoekende partij een nieuwe kans op gunning van de opdracht krijgen.

Beoordeling Eerste onderdeel

29. Artikel 14, §§ 1-3 en 7, van de wet overheidsopdrachten 2016 luidt als volgt:

“§ 1. De communicatie en de informatie-uitwisseling tussen de aanbesteder en de ondernemers, met inbegrip van de in paragraaf 7 bedoelde elektronische indiening en ontvangst van de offertes dient, in alle fasen van de plaatsingsprocedure plaats te vinden met behulp van elektronische communicatiemiddelen, tenzij in de in paragrafen 2 tot 4 bedoelde gevallen.

Onverminderd paragraaf 5, moeten de voor communicatie langs elektronische weg te gebruiken instrumenten en middelen en de technische kenmerken daarvan niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn alsmede interoperabel met algemeen gebruikte ICT en mogen de toegang van ondernemers tot de plaatsingsprocedure niet beperken.

§ 2. Niettegenstaande paragraaf 1, eerste lid, is de aanbesteder niet verplicht het gebruik van elektronische communicatiemiddelen voor te schrijven :

1° wanneer wegens de gespecialiseerde aard van de overheidsopdracht, voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen niet algemeen beschikbare gespecialiseerde instrumenten, middelen of bestandsformaten nodig zijn of wanneer de benodigde instrumenten, middelen of bestandsformaten niet ondersteund worden door algemeen beschikbare toepassingen;

2° wanneer de applicaties voor ondersteuning van de bestandsformaten die geschikt zijn voor de omschrijving van de offertes bestandsformaten gebruiken die niet door andere open of algemeen beschikbare toepassingen kunnen worden verwerkt, of onderworpen zijn aan een

eigendomsgebonden licentieregeling en niet door de aanbesteder als downloads of gebruik op afstand beschikbaar kunnen worden gesteld;

3° wanneer voor het gebruik van elektronische communicatiemiddelen gespecialiseerde kantoorapparatuur nodig is waarover de aanbesteders doorgaans niet beschikken;

4° wanneer voor de opdrachtdocumenten de indiening is vereist van fysieke of schaalmodellen die niet langs elektronische weg kunnen worden verzonden;

5° wanneer het een overheidsopdracht betreft die wordt geplaatst door middel van onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking of oproep tot mededinging en waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempel voor de Europese bekendmaking. De aanbesteder die, omwille van een in het eerste lid, 1° tot 4°, vermelde reden, het gebruik van andere dan elektronische communicatiemiddelen vereist of toelaat, geeft hiervan de redenen op in de in het artikel 164, §§ 1 en 2, bedoelde informatie.

Mededelingen waarvoor op grond van deze paragraaf geen elektronische communicatiemiddelen worden gebruikt, gebeuren per post of via een andere geschikte vervoerder, dan wel door een combinatie van post of een andere geschikte vervoerder enerzijds en elektronische communicatiemiddelen anderzijds.

§ 3. Niettegenstaande paragraaf 1, eerste lid, is de aanbesteder niet verplicht het gebruik van elektronische communicatiemiddelen voor te schrijven, voor zover het gebruik van andere dan elektronische communicatiemiddelen nodig is, hetzij vanwege een inbreuk op de beveiliging van die elektronische communicatiemiddelen, hetzij voor de bescherming van de bijzonder gevoelige aard van de informatie waarvoor een dermate hoog beschermingsniveau nodig is dat dit niveau niet afdoende kan worden verzekerd via elektronische instrumenten en middelen die algemeen beschikbaar zijn voor de ondernemers of hun via alternatieve toegangsmiddelen in de zin van paragraaf 5 ter beschikking kunnen worden gesteld.

Een aanbesteder die, omwille van de in het eerste lid vermelde reden, het gebruik van andere dan elektronische communicatiemiddelen vereist of toelaat, geeft hiervan de redenen op in de in het artikel 164, §§ 1 en 2, bedoelde informatie.

[...]

§ 7. De gebruikte instrumenten en middelen voor de elektronische ontvangst van offertes, aanvragen tot deelneming en plannen en ontwerpen bij prijsvragen, hierna de 'elektronische platformen' genoemd, moeten door passende technische voorzieningen en procedures ten minste de waarborg bieden dat :

1° het exacte tijdstip en de exacte datum van ontvangst van de offertes, van de aanvragen tot deelneming, van de overlegging van de plannen en ontwerpen precies kunnen worden vastgesteld;

2° redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste data toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie;

3° alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen gegevens kunnen vaststellen of wijzigen;

4° tijdens de verschillende fasen van de plaatsing, de uitvoering of van de prijsvraag alleen

de gemachtigde personen toegang hebben tot de verstrekte gegevens of tot een gedeelte daarvan;

5° alleen de gemachtigde personen toegang tot de verstrekte gegevens kunnen geven, en dit slechts na de opgegeven datum;

6° de met toepassing van de onderhavige eisen ontvangen en geopende gegevens slechts toegankelijk blijven voor de tot inzage gemachtigde personen;

7° bij een inbreuk op de bepalingen onder 2°, 3°, 4°, 5° of 6° bedoelde toegangsverboden of -voorwaarden, of een poging daartoe, redelijkerwijs kan worden gewaarborgd dat de inbreuk of de poging daartoe zonder problemen kan worden opgespoord.

De belanghebbende partijen moeten bovendien kunnen beschikken over gegevens betreffende de specificaties voor de elektronische indiening van offertes en aanvragen tot deelneming, inclusief encryptie en tijdstempeldiensten.

Deze paragraaf is niet van toepassing in de gevallen bedoeld in de paragrafen 2 en 3.

De Koning bepaalt de nadere bijkomende materiële en procedurele regels die van toepassing zijn op de elektronische platformen, met inbegrip van de vereiste veiligheidsniveaus voor het gebruik van de elektronische communicatiemiddelen die in de verschillende fasen van de specifieke plaatsingsprocedure worden gebruikt. Dit niveau moet in verhouding staan tot de risico's."

30. De verwerende partij voert in hoofdorde aan dat uit artikel 14, § 7, van de wet overheidsopdrachten 2016 geen verplichting voortvloeit om voor de indiening van BAFO's gebruik te maken van een "elektronisch platform" als e-Tendering. Artikel 14, § 1, zou immers toelaten om voor elke communicatie en informatie-uitwisseling tussen de aanbestedende overheid en ondernemers, met inbegrip van de indiening van een BAFO, gebruik te maken van "elektronische communicatiemiddelen", waartoe onder meer communicatie via e-mails behoort. In elk geval heeft artikel 14, § 7, het enkel over de elektronische ontvangst van "offertes", waarmee enkel de initiële offertes zouden zijn bedoeld, en niet de BAFO's.

De Raad van State is op het eerste gezicht niet overtuigd door dit betoog over de interpretatie van deze bepaling. Artikel 14, § 1, lijkt een algemene draagwijdte te hebben, en vereisten op te leggen voor alle elektronische communicatiemiddelen, met inbegrip van die welke in paragraaf 7 zijn bedoeld. Artikel 14, § 7, lijkt daarnaast "specifieke verplichtingen" te bevatten voor de indiening en de ontvangst van offertes (zie memorie van toelichting bij het ontwerp dat geleid heeft tot de wet overheidsopdrachten 2016, *Parl.St.* Kamer 2015-2016, nr. 54-1541/001, 35-36).

Die lezing lijkt bevestigd te worden door artikel 22, lid 6, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG, waarvan artikel 14 van de wet overheidsopdrachten 2016 de omzetting vormt. Volgens dat artikel 22, lid 6, dat overeenstemt met artikel 14, § 7, van de wet, "zijn de volgende regels van toepassing op instrumenten en middelen voor elektronische toezending en ontvangst van inschrijvingen [...]". Die bepaling lijkt in dwingende termen te zijn gesteld ("zijn [...] van toepassing").

Artikel 14, § 7, van de wet maakt voorts geen onderscheid tussen initiële offertes en latere offertes.

V olledigheidshalve moet nog opgemerkt worden dat artikel 14, § 7, tweede lid, wel voorziet in uitzonderingen op de in die paragraaf bedoelde verplichtingen, maar dat geen van die uitzonderingen van toepassing is op de voorliggende opdracht.

Aldus lijkt, op het eerste gezicht, het gebruik van het platform e-Tendering te dezen wel verplicht geweest te zijn, niet enkel voor de indiening van de initiële offertes, maar ook voor de indiening van de BAFO's.

De Raad van State acht het evenwel niet nodig om dieper op deze kwestie in te gaan, nu het onderdeel in elk geval om de hierna ontwikkelde redenen niet ernstig is.

31. De verwerende partij werpt subsidiair op dat de verzoekende partij **geen belang** heeft bij haar grief.

In dit verband herinnert de Raad van State vooreerst aan de context waarin de uitnodiging tot het indienen van BAFO's via e-mail plaatsvond.

Toen de verwerende partij in haar e-mail van 1 maart 2023 de inschrijvers uitnodigde om hun BAFO via e-mail in te dienen, maakte zij toepassing van een uitzondering bepaald in punt A.12 van het bestek. Volgens die bepaling mogen de offertes alleen ingediend worden via e-Tendering, en "noch per e-mail, noch op papier", maar geldt dit laatste verbod "met uitzondering van de BAFO". Het e-mailadres waarnaar de BAFO's gestuurd moesten worden, was het adres dat ook vermeld is in punt A.13 van het bestek. Volgens die bepaling kan de verwerende partij tijdens de onderhandelingsfase aangeven dat bepaalde communicatie via e-mail dient te verlopen.

Ingaand op de uitnodiging van de verwerende partij hebben zowel de gekozen inschrijver als de verzoekende partij vervolgens via e-mail hun BAFO ingediend.

De verzoekende partij heeft geen bezwaar gemaakt tegen de uitzondering bepaald in punt A.12 van het bestek. Zij heeft evenmin bezwaar gemaakt tegen de toepassing die daarvan gemaakt werd in de uitnodiging van 1 maart 2023. Zij ontwikkelt haar kritiek op het gebruik van e-mails voor het eerst in haar verzoekschrift.

Nu de verzoekende partij zelf gebruikgemaakt heeft van de mogelijkheid om een BAFO via e-mail in te dienen, valt op het eerste gezicht moeilijk in te zien welk belang zij zou kunnen doen gelden bij een grief tegen het feit dat dergelijke mogelijkheid werd geboden.

32. De verzoekende partij situeert haar belang in de eventualiteit dat zij benadeeld zou kunnen zijn door de werkwijze van de verwerende partij. Zij zou met name niet kunnen nagaan of beide inschrijvers dezelfde informatie hebben verkregen voorafgaand aan de indiening van hun BAFO, en of beide inschrijvers evenveel tijd hebben gekregen om een BAFO voor te bereiden en in te dienen. Uit het administratief dossier blijkt echter dat de vrees van de verzoekende partij feitelijke grondslag mist. Zowel de verzoekende partij als de gekozen inschrijver hebben een e-mailbericht ontvangen op 1 maart 2023, respectievelijk om 10.25 uur en 13.35 uur, waarin zij worden uitgenodigd om per e-mail een finale offerte te bezorgen, uiterlijk op 8 maart 2023, respectievelijk om 10.00 uur en 13.30 uur. Uit beide

e-mails blijkt, op het eerste gezicht, dat beide inschrijvers dezelfde toelichting hebben ontvangen in verband met het prijselement van de onderhoudskosten.

Voor het overige stelt de Raad van State vast dat de wijze van indienen van de BAFO's geen invloed lijkt te hebben kunnen uitoefenen op de beoordeling van de offertes.

Aldus lijkt de in het onderdeel bekritiseerde onregelmatigheid aan de verzoekende partij geen waarborg te hebben ontnomen, noch een invloed te hebben kunnen uitoefenen op de draagwijdte van de bestreden beslissing. Met toepassing van artikel 14, § 1, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State lijkt die onregelmatigheid dan ook niet te kunnen leiden tot de nietigverklaring van de bestreden beslissing. Evenmin lijkt zij dan te kunnen leiden tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van die beslissing.

33. Uit het voorgaande volgt dat het onderdeel **niet ontvankelijk lijkt bij gebrek aan belang**. Het is dan ook niet ernstig.

Tweede onderdeel

34. De artikelen 41 tot 43 van het koninklijk besluit plaatsing 2017 luiden als volgt:

“Art. 41. Dit hoofdstuk bevat de regels inzake de elektronische handtekeningen en de communicatiemiddelen en is van toepassing bij alle plaatsingsprocedures waarbij gebruik wordt gemaakt van de in artikel 14, § 7, van de wet bedoelde elektronische platformen.

Art. 42. § 1. [...]

§ 2. In het kader van een niet-openbare procedure, een mededingingsprocedure met onderhandeling, een concurrentiegerichte dialoog en een innovatiepartnerschap, is de individuele handtekening van de kandidaat, wat betreft de aanvraag tot deelneming, niet vereist. Dit is evenmin het geval, wanneer dit voorgelegd moet worden, voor het UEA. Beide voormelde documenten kunnen niettemin, op het ogenblik van het opladen op het elektronisch platform bedoeld in artikel 14, § 7, van de wet, op een globale manier getekend worden op het indieningsrapport dat samen gaat met de aanvraag tot deelneming. Als de ondernemer van deze mogelijkheid geen gebruik maakt, moet het UEA, wanneer dit voorgelegd moet worden, opnieuw worden bijgevoegd en globaal ondertekend naar aanleiding van het in het tweede lid bedoelde indieningsrapport.

Wanneer in een volgende fase offertes en hun bijlagen worden ingediend in één van de in het eerste lid bedoelde procedures, wordt evenmin een individuele handtekening vereist op het ogenblik van het opladen op het elektronisch platform bedoeld in artikel 14, § 7, van de wet. Deze documenten worden op een globale manier getekend op het erbij horende indieningsrapport.

In het kader van de mededingingsprocedure met onderhandeling en het innovatiepartnerschap, moeten evenwel alleen de indieningsrapporten die betrekking hebben op de initiële offerte en de definitieve offerte ondertekend zijn.

§ 3. [...].

Art. 43. § 1. Behoudens andersluidende bepaling in de opdrachtdocumenten, moet het in artikel 42 bedoelde indieningsrapport ondertekend worden door middel van een gekwalificeerde elektronische handtekening.

§§ 2-3. [...].”

35.

het koninklijk besluit plaatsing 2017, ingevolge artikel 41 van datzelfde besluit, Zoals de verwerende partij terecht benadrukt, is artikel 42 van XII-9373-37/40 slechts van toepassing “bij alle plaatsingsprocedures waarbij gebruik wordt gemaakt van de in artikel 14, § 7, van de wet bedoelde elektronische platformen”. Het vereiste in verband met de globale ondertekening op het indieningsrapport (artikel 42), net zoals het vereiste in verband met de gekwalificeerde elektronische handtekening (artikel 43), geldt dus enkel wanneer gebruikgemaakt wordt van een elektronisch platform.

Voor de indiening van de BAFO's werd te dezen geen gebruik gemaakt van een elektronisch platform, maar werd er gecommuniceerd via e-mail. Zoals de verzoekende partij aanvoert, volgt uit de aard van de zaak dat bij een dergelijke communicatie geen ondertekening mogelijk is die beantwoordt aan de vereisten van de artikelen 42 en 43. Hiervoor werd evenwel geoordeeld dat de verzoekende partij geen belang heeft bij haar grief dat de communicatie via e-mail onrechtmatig zou zijn (overwegingen 31-32). Om dezelfde redenen lijkt zij evenmin belang te hebben bij haar grief dat de definitieve offertes niet werden ondertekend door middel van een elektronische, gekwalificeerde handtekening, geplaatst op een indieningsrapport in e-Tendering.

36. In zoverre de verzoekende partij aanvoert dat de bestreden beslissing niet formeel motiveert of en in welke mate de BAFO van de gekozen inschrijver is ondertekend door de juiste persoon, en of en in welke mate dit gegeven is onderzocht, lijkt deze kritiek feitelijke grondslag te missen.

Zo vermeldt de bestreden beslissing onder het opschrift ‘Administratief onderzoek van de offertes’, in verband met de initiële offertes, dat de geldigheid van de handtekeningen werd onderzocht. Daarbij werd onder meer vastgesteld dat de persoon die het indieningsrapport namens de gekozen inschrijver heeft ondertekend, daartoe de vertegenwoordigingsbevoegdheid had. Onder het opschrift ‘Analyse van de regelmatigheid van de offertes’ vermeldt de bestreden beslissing dat de regelmatigheid van de offertes werd onderzocht en dat geen onregelmatigheid werd vastgesteld.

Zowel de BAFO van de gekozen inschrijver als die van de verzoekende partij, die via e-mail ingediend werden, blijken digitaal ondertekend te zijn. De persoon die voor de gekozen inschrijver de BAFO heeft ondertekend, blijkt dezelfde te zijn als degene die de initiële offerte heeft ondertekend. Zoals hierboven opgemerkt, werd voor die persoon het bewijs van zijn vertegenwoordigingsbevoegdheid neergelegd.

Aldus lijkt de BAFO van de gekozen inschrijver wel degelijk ingediend te zijn door een daartoe bevoegd persoon. Nu er daarover geen probleem bleek te rijzen, moest die vaststelling niet het voorwerp uitmaken van een formele motivering in de bestreden beslissing.

37. Het onderdeel is niet ernstig.

Onze conclusie:

princiepelijk huldigt de RvS het standpunt dat zowel de initiële offerte als de finale offerte (BAFO) zouden moeten ingediend worden via e-tendering, maar anderzijds kan hiertegen bezwaarlijk opgetreden worden door partijen bij gebreke aan een wettig belang als de aanbesteder voor de eenvoudiger indiening de nodige waarborgen heeft ingebouwd.

Als je als aanbesteder het gewone digitale mailverkeer wil gebruiken, dan doe je er naar onze mening goed aan dit geval per geval te bekijken :

- Indien er maar één (geselecteerde) deelnemer is, zijn er ook geen andere die blij kunnen geven van een belang bij de betwisting*
- Zijn er meerdere dan dien je de nodige waarborgen in te bouwen en deze ofwel te voorzien in uw bestek, ofwel de uitdrukkelijke formele verzaking aan formaliteiten aan alle deelnemers te vragen.*

INFO**INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND JULI 2023**

Consumptieprijsindex / Indice des prix à la consommation 128,14

Gezondheidsindex / Indice santé 128,22

Afgevlakte index / Indice lissé 124,79

OMZENDBRIEF NR. 722 AANPASSING VAN HET BEDRAG VAN DE KILOMETERVERGOEDING

Omzendbrief nr. 722 Aanpassing van het bedrag van de kilometervergoeding Periode van 1 juli 2023 t.e.m 30 juni 2024

Met toepassing van artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965 houdende algemene regeling inzake reiskosten, wordt het bedrag van de kilometervergoeding vastgesteld op 0,4280 euro per kilometer voor de periode van 01 juli 2023 tot 30 juni 2024. Met toepassing van artikel 3bis van het koninklijk besluit van 24 december 1993 ter uitvoering van de wet van 6 januari 1989 tot vrijwaring van 's lands concurrentievermogen, ingevoegd bij de wet van 23 april 2015 tot verbetering van de werkgelegenheid, wordt het

indexcijfer van de consumptieprijzen bepaald in het artikel 13, van het voormeld koninklijk besluit van 18 januari 1965 vervangen door de afgevlakte gezondheidsindex.

Periode	Bedrag per kilometer	Omzendbried
Van 1 juli 2023 tot 30 september 2023	€ 0,4237	n° 721
Van 1 april 2023 tot 30 juni 2023	€ 0,4246	n° 717
Van 1 januari 2023 tot 31 maart 2023	€ 0,4259	n° 713
Van 1 oktober 2022 tot 31 december 2022	€ 0,4201	n° 711

NIEUW OVERZICHT NALATIGHEIDSINTRESTEN BIJ LAATTIJDIGE BETALING

Opdrachten gesloten vanaf 16 maart 2013 - Artikel 69 van het koninklijk besluit van 14 januari 2013 tot bepaling van de algemene uitvoeringsregels van de overheidsopdrachten en van de concessies voor openbare werken

Art. 69. § 1. Wanneer de in artikelen 95, §§ 3 tot 5, 127 en 160 vastgestelde betalingstermijnen worden overschreden, heeft de opdrachtnemer van rechtswege en zonder ingebrekestelling recht op de betaling van een intrest naar rato van het aantal dagen overschrijding. Deze enkelvoudige intrest is hetzij de door de Europese Centrale Bank voor haar meest recente basisherfinancieringstransacties toegepaste intrestvoet, hetzij de marginale intrestvoet die het gevolg is van variabele rentetenders voor de meest recente asisherfinancieringstransacties van de Europese Centrale Bank. De bedoelde intrestvoet wordt vermeerderd met acht procent.

De minister bevoegd voor Financiën maakt halfjaarlijks de voor ieder semester toepasselijke enkelvoudige intrest bekend in het Belgisch Staatsblad.

16 maart tot juni 2013 : 9 %

Juli tot december 2013 : 8,50 %

Januari tot juni 2014 : 8,50 %

Juli tot december 2014 : 8,50 %

Januari tot juni 2015 : 8,50 %

Juli tot december 2015 : 8,50 %

Januari tot juni 2016 : 8,50 %

Juli tot december 2016 : 8 %

Januari tot juni 2017 : 8 %
Juli tot december 2017 : 8 %
Januari tot juni 2018 : 8 %
Juli tot december 2018 : 8 %
Januari tot juni 2019 : 8 %
Juli tot december 2019 : 8 %
Januari tot juni 2020 : 8 %
Juli tot december 2020 : 8 %
Januari tot juni 2021 : 8 %
Juli tot december 2021 : 8 %
Januari tot juni 2022 : 8 %
Juli tot december 2022 : 8 %
Januari tot juni 2023 : 10,50 %

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN OP UW MAAT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2023. 2024

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>
Voor al deze seminars voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden geseld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing tijdens het volledige academiejaar 2023-2024.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exzacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel uren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessies

HANDBOEK VORIGE STUDIEDAG “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VOOR HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Voor de geïnteresseerden zijn **nog een paar exemplaren beschikbaar** van het handboek van masterclass 2022

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

Inhoud van dit handboek

SESSIE 1 AANSPRAKELIJKHEID BESTUURDERS EN MANDATARISSEN

BESTUURDERSAANSPRAKELIJKHEID	5
AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN	28
BEVOEGDHEDEN BIJ OVERHEIDSOPDRACHTEN	53
SPECIFIEKE TOEPASSING: DE LEIDEND AMBTENAAR EN ZIJN AANSPRAKELIJKHEID	77

SESSIE 2 VERPLICHTE RAMING EN BEKENDMAKING

1. BIJ DE RAMING TE HANTEREN PRINCIPES.....	92
2. VERPLICHTE RAMING VAN DE WAARDE	95
3. WAT BIJ OVERSCHRIJDING VAN DIT GERAAMD MAXIMUM na het ARREST HvJ	
EU 17 juni 2021 C-23/20	104

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE OVERHEIDSOPDRACHTEN NA DIT ARREST.....	106
5. RELEVANTE RECHTSPRAAK	108
6. SPONSORING BIJ OVERHEIDSOPDRACHT.....	112

SESSIE 3 VERPLICHT PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN

INLEIDING	124
1. ALGEMEEN PRIJSONDERZOEK EN BIJZONDER ONDERZOEK NAAR ABNORMALE PRIJZEN	
130	
2. PRIJS-ONDERZOEK	132
3. BEGRIP ABNORMALE PRIJS EN ONAANVAARBARE PRIJS	134
4. PRIJSONDERZOEK.....	135
5. PRIJSHERZIENING	180
6. DE PROCEDURE VOOR HERZIENING TIJDENS DE UITVOERING	187
7. KWANTITATIEVE BENADERING: forfaitaire of vermoedelijke hoeveelheden	191
8 AANGEPASTE AANBEVELINGEN VAN DE KANSELARIJ BETREFFENDE	
VIERDE SESSIE MAATREGELEN BIJ ONDERAANNEMING	
1. INLEIDING DEFINITIES EN ALGEMENE PRINCIPES.....	205
2. VORMEN VAN ONDERAANNEMING	210
MACHTELOOSHEID OF GEBREK AAN CONTRACTUELE PREVENTIEVE INGREPEN?	217
3. MOGELIJKHEDEN VAN UITSLUITING OF BEPERKING ONDERAANNEMING.....	218
4. BEPERKING ONDERAANNEMERS VIA SELECTIECRITERIA.....	239
5. MOGELIJKE VERVANGING VAN EEN UITGESLOTEN ONDERAANNEMER	245
NAWOORD EN CONCLUSIES VOOR DE PRAKTIJK.....	251